

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno . . . . . " 12
za inozemstvo:
mesečno . . . . . Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji . . . . . Din 20
v inozemstvu . . . . . " 40

Cene inseratov:
Enostopna petinna vrsta mali
oglas po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2 50, poslana itd.
po Din. 4-
Pri večjem naročilu popust.
Izbija vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797.

Pozdravljeni!

Danes se otvori v Ljubljani tretji kongres Jugoslovanskega novinarskega združenja. Ko Slovenija pozdravlja v svoji sredi zastopnike časopisja iz cele države in časnikarje-goste iz Čehoslovaške, jim želi čim več uspeha pri posvetovanjih, tihočih se moralnega ugleda in materialnega prospeha časnikarskega stanu, ki je danes eden najvažnejših v človeški družbi.

Posebno pa je važen časnikarski poklic v naši mladi državi, kjer še vse vré, kjer še ni prave moralne enote med posameznimi deli, kjer treba šele graditi, kar je drugod po večstoletnem razvoju že davneje dano. Časnikar je tisti, ki ima v rokah najmočnejše in najučinkovitejše orodje, da posreduje med različnimi narodi, deželami in družabnimi sloji naše države, izravna nasprotja in prenaša duševne vrednote od enega dela do drugega. Za izoblikovanje državne zavesti, čuta odgovornosti vseh za vsakega in vsakega za vse in utrditev notranjih vezi med sestavnimi deli te zunanje celote ni važnejšega faktorja nego je naš časnikar.

Zalibog se ravno vodilni činitelji naše države tega ne zavedajo. Zavedajo se tega velike stanovske korporacije, avtonomni zastopi, pridobitna in kulturna združenja, ki naš časnikarski stan cenijo in uvažujejo, ne zaveda se pa tega vodstvo države. To je stvar, ki bo o njej treba temeljito izpregovoriti.

Časnikar pa ni samo posredovalec in prenašalec najvišjih kulturnih, političnih in socialnostičnih vrednot, ampak daje tudi, kadar je na višini svoje naloge, iniciative, pobude in smernice javnemu življenju. Njegov interes na javnem življenju ne izvira iz profesionalnega čuta, ampak iz celega sklada njegove duševnosti. Zato pa je z vsem svojim bitjem živo zainteresiran na tem, da se to javno življenje prav razvija, v smeri navzgor, od dobrega k še boljšemu. On je nekako že po svojem bistvu nasprotnik vsega nizkega, podlega, afarizma, izkoriščanja, politične in socialne reakcije ter absolutizma. Zato so vsi časnikarski kongresi tudi vedno povzdignili svoj glas proti tlačnji svobodne besede, proti nasilstvu nad vestjo in prepričanjem.

Za uspešno izvrševanje tega svojega velikega poslanstva potrebuje časnikar moralne opore celokupne javnosti. Seveda je za dobrega časnikarja njegova služba najvišji idealom družbe sama sebi plačilo. Opora javnosti mu je bolj tolažba in radosten trenutek sredi dela, ki sčasoma ubije vse njegove sile. Toda tudi za to je hvaležen. Taki trenutki, kakor sedanji, ko prebivalstvo stolnega mesta kot predstavnik celega naroda iskreno pozdravlja njega in vse njegovo tovariše sočelavce, so mu neizbrisno vtisnejo v spomin in ga odškodujejo za vso tisto nepregledno vrsto neprijetnosti, ki napolnjujejo kroniko njegovega življenja.

Pozdravljeni kolegi — pozdravljeno gostoljubno mesto.

Glavna skupščina.

JUGOSLOVANSKEGA NOVinarskega
UDRUženja.

Ljubljana, 4. avgusta.

Včeraj bi morali dospeti v Ljubljano na III. glavno skupščino »Jugoslovanskega novinarskega združenja« časnikarji iz vseh delov naše države in tovariši iz Čehoslovaške. Radi štrajka železničarjev so prišli v Ljubljano samo časnikarji iz Beograda, Sarajeva, Subotice in Novega Sada preko Dolenjske. Zagrebčani, ki bi morali priti po južni železnici, pridejo šele danes dopoldne; tudi Čehi so morali v Mariboru prekiniti vožnjo. Kdaj dosepejo zastopniki poljske časnikarske organizacije, ni znano.

Češki tisk bodo zastopali v Ljubljani Karel Čvančara, urednik Venkova in večera v Pragi, generalni tajnik »Ustrednjega odbora Syndikátu čsl. denního tisku« v RČS, Zdeněk Schmoranz iz Prage, Joža Člup iz Brna, Jan Filipínski iz Brna. Stevo

Klič iz Brna, Jška Čvančarova-Posnerová iz Prage, Alfred Korb iz Prage in Jindřich Křikava iz Prage.

Med že došlimi časnikarji se nahajajo v časnikarskih krogih zelo znane in priljubljene osebnosti, kakor g. Marko Protić, predsednik subotičke sekcije, g. dr. Kamrenko Subotić iz Novega Sada, g. Joca P. Jovanović iz Novega Sada, ki je vse svoje življenje točno zasledoval kulturno življenje Slovencev, g. Sahib Korkut, bivši poslanec iz Sarajeva, starosta beograjskih časnikarjev in poročevalec »Slovenca« za časa balkanske vojne g. Dušan Šijački, generalni tajnik JNU g. Božidar Vodeb. Dosedanji predsednik JNU, g. Stojan M. Protić, ki je rekonvalescent, je poslal skupščinarjem svoj pozdrav z opravičbo, da se skupščine radi bolehnosti žal ne more udeležiti, kakor bi bila njegova srčna želja.

Vsled železničarskega štrajka se mo-

ra prvotno določeni program nekoliko izpremeniti. Mesto ob 8. uri se otvori glavna skupščina šele danes ob 11. uri v univerzitetni dvorani, kjer se bodo vršile vse seje. Ob 1. popoldne bodo imeli časnikarji skupen obed v veliki dvorani hotela Union, ki se ga udeležijo tudi g. veliki župan Frid. Lukan, g. župan ljubljanski Ljud. Perič, g. podžupan dr. Stanovnik in več zastopnikov občinskega sveta stolnega mesta Ljubljane, zastopniki tujih držav v Ljubljani in razni drugi.

POLJSKI ČASNIKARJI V LJUBLJANI.

Beograd, 3. avgusta. (Izv.) Minister vnanjih zadev je prejel poročilo, da pridejo iz Poljske štirje časnikarji v Ljubljano, da se udeležijo kongresa novinarskega združenja: predsednik sindikalne organizacije Sabjević, dalje gospodje Lubienski, Zerlinski in Saciroh.

Železničarski štrajk.

VLADA DAJE ŠTRAJKU POLITIČEN ZNAČAJ. — ŠTRAJK NA JUŽNI ŽELEZNICI POPOLN.

Beograd, 3. avgusta. (Izv.) Čeravno je jasno, da je železničarski štrajk na Slovenskem in Hrvatskem popolnoma gospodarskega značaja, beograjsko časopisje vseeno proglašajo to stavko za popolnoma politično. Tukajšnji listi pišejo o stavkajočih železničarjih, češ, da so v zvezi z Mažari in z drugimi protidržavnimi elementi. Posebno »Politika«, »Pravda« in »Preporod« prinašajo iz Zagreba in Ljubljane naravnost neverjetne informacije. Celo stvar skuša to časopisje naslikati kot delo dr. Korošca in Radića. »Politika« javlja, da ima ministrstvo notranjih zadev na razpolago podatke, da so poslanci Slovenske Ljudske Stranke in Radićeve stranke z železničarji imeli tozadevno več sestankov.

Železniško ministrstvo je izdalo sledečo objavo: »Na vseh progah južne železnice je povsod vzpostavljen red. Na državnih železnicah v Sloveniji in Hrvatski je vse osebje na svojem mestu. Na južni železnici od Siska do Zagreba vzdržuje promet osebje državne železnice. Na progi Ljubljana—Rakek vzdržuje promet osebje južne železnice (? uredništva), ki je militarizirano. Stokovno osebje je vse ostalo na svojih mestih.

Naredba vojnega ministrstva je imela popoln efekt. Medtem so odšli posebni vlaki z vojaškim osebjem, ki je pozivalo štrajkujoče železničarje, naj nastopijo službo.

Beograd, 3. avgusta. (Izv.) Med Beogradom in Bledom se je vršil sinoči dolg telefonski razgovor radi železničarskega štrajka.

POSLANEC GOSTINČAR ZA ŽELEZNIČARJE.

Beograd, 3. avgusta. (Izv.) V imenu Jugoslovanskega kluba je interveniral v ministrstvu za promet v korist štrajkujočim železničarjem posl. Gostinčar, ki se je pritožil nad prometno upravo zlasti zato, ker se železničarjem ne izplačujejo več nadure.

ŽELEZNIČARSKI SHOD V ZAGREBU PREPOVEDAN.

Zagreb, 3. avgusta. (Izv.) Shod javnih nameščencev in železničarjev, ki je bil sklican za danes ob 6. uri zvečer v dvorani »Kola«, je policija prepovedala. Predsednik »Saveza železničarac« Bogdan Krekić je bil aretiran. Ob 6. uri se je pred poslopjem »Kola« zbralo okoli 200 ljudi, ki so se pa na poziv policije mirno razšli.

Predsednik Harding umrl.

Washington, 3. avgusta. (Izv.) Predsednik Zedinjenih držav Severne Amerike je danes umrl.

Beograd, 3. avgusta. (Izv.) Povodom smrti predsednika Hardinga je obiskal pomočnik ministra za zunanje zadeve ameri-

škega zastopnika v Beogradu, da mu izrazi sožalje vlade.

(Harding je bil po prenehanju funkcijske dobe Wilsona izvoljen za predsednika Združenih držav S. A. 2. novembra leta 1920.)

Minister dr. Ninčić o položaju.

Po konferenci v Sinaji je sprejel minister dr. Ninčić časnikarske poročevalce, katerim je obširno orisal vnanje- in notranjepolitični položaj v naši državi. Iz obsežnega poročila posnemamo le najvažnejše odstavke.

Složnost Male antante.

Pretresali smo vsa politična vprašanja. Z zadovoljstvom ugotavljam, da smo popolnoma složni v vseh političnih vprašanjih. Dokazov svoje složnosti je dala Mala antanta že več, tako zlasti pri reševanju habsburskega vprašanja in pri reševanju raznih obmejnih sporov z Madžarsko, kjer je Rumunija vedno lahko računala na našo pomoč.

Dogodki v Bolgariji.

V kritičnih dneh, ki jih je doživela nedavno Bolgarija, smo složno nastopali od začetka do konca; čeprav nimajo Čehi nobenih direktnih interesov na Balkanu. Čankov sicer je izjavil, da hoče s sosednimi državami živeti v prijateljstvu, toda gotovi znaki kažejo, da razmerje med nami in Bolgarijo ne bo najboljšo. Macedonski komite je zelo aktiven in njegova aktivnost utegne Bolgarijo spraviti v zelo neprijeten položaj. Pri Bolgariji človek ne vé, ali vla-

da dobrega razmerja s sosedi noče vzpostaviti, ali pa ne more. Macedonske organizacije so za bolgarsko vlado zelo nevarne.

Ogrsko posojilo.

Glede mednarodnega posojila Ogrski smo soglasno sklenili, da posojilo omogočamo, da pa zahtevamo kontrolo nad njegovo uporabo. Kontrola je potrebna, ker Ogrska ni Avstrija. Avstrija je svoje mirovne obveznosti držala, Ogrski pa tega ne moremo trditi.

Vprašanje narodnih manjšin.

Kar se tiče narodnih manjšin v državi SHS, stoji vlada na stališču, naj uživajo narodne manjšine vse pravice polnopravnih državljanov. Pripadniki narodnih manjšin naj bodo dobri državljani kakor to zahtevajo tudi v Beogradu od Srbov, ki so prišli pod Rumunijo.

Razmere na Hrvatskem in Radić.

O Radiću je Ninčić izjavil, da pripisuje v inozemstvu temu politiku preveliko važnost. Beograjska vlada je poskusila od Radića zvedeti, kaj pravzaprav hoče, toda zastonj. Radiću lebdí pred očmi državna oblika bivše Avstro-ogrške, oblika, ki jo bila že začetkom 20. stoletja obsojena na smrt. Zdi se, da si mnogi ljudje, ki so prišli k nam iz drugih držav, sploh ne morejo predstavljati drugačne državne oblike kot staro avstrijsko. Oni vidijo v njej svoj ideal,

čeprav jim je polom Avstrije prinesel demokratsko svobodo. Šele nova generacija, ki Avstrije ni poznala, se bo prilagodila novim razmeram. Možno je najti drugačino obliko organizacije, da se izpremeniti tudi ustava, toda politični ideali in načrti se morajo prilagoditi našim lastnim zahtevam. Radić ne prihaja v Beograd in to je malone usluga, ki jo nam dela: mi lahko delamo. Največja težava je v tem, da velik del jugoslovanskega prebivalstva ni politično šolana. Ti krogi niso demokratski in njihova politična zavest je nerazvita. Čeprav so imeli ti ljudje boljše šole kakor so jih imeli prebivalci Stare Srbije, je v Srbiji vendar briga in razumevanje za politiko večja. Volivni uspehi Radićevi so lahko razumljivi, to pa vsled volivnega sistema, ki protežira večinske stranke. Dalje je Radić agitiral med kmeti s tem, da jim je obljuboval, da v novih razmerah ne bodo plačevali več davka in da jim ne bo treba k vojakom. Tava je vlekla. Prebivalstvo bo pa le moralo uvideti, da je treba v vsaki državi plačevati davke in da je armada potrebna.

Politična tišina.

Gospod Nikola Pašić odhaja na dopust. Država je urejena, vojaški zakon je srečno pod streho, uradniki in profesorji in sodniki in železničarji in kmetje in delavci in trgovci in gospodje davkoplačevalci so zadovoljni, solnce pa neusmiljeno pripeka — torej dopust.

Z gospodom Pašićem odhaja na dopust tudi skoro celokupna vlada. Država je urejena, vojaški zakon je srečno pod streho (nadaljevanje glej zgoraj) — torej dopust.

Kot varuh državne hiše ostane doma v Beogradu samo minister za promet g. Velizar Janković. Solnce pripeka in ljudje se vozijo po svetu v letovišča, zabavišča, zdravilišča, torej mora gospod »prometni« ostati doma in voditi promet z ostalim gospodarstvom zajedno.

Vladna idila — prav kakor na kmetih ob lepih nedeljskih popoldnevih. Solnce pripeka. Noben veter se ne zgane. Srečni in zadovoljni ljudje se senčijo pred snažnimi hišicami pod košatim sadnim drevjem. Kokoši se kopljejo v prahu pod kozolcem. Pes dremlje za hlevom. Iz daljave se sliši veselo petje še veselejših ljudi — tako prilično (oziroma mnogo lepše in z bolj izbranimi besedami) nam opisujejo imenitni pripovedovalci mirno življenje zadovoljnih ljudi na kmetih ob lepih nedeljskih popoldnevih.

In ker vlada z gospodom Nikolo Pašićem na čelu misli, da je tudi v državni hiši tak lep božji mir kakor na kmetih ob nedeljah popoldne, zato odhaja na dopust skoro s celo vlado vred, izvzemši hišnega varuha. Na neštivilne nerešene akte v ministrstvih pa lega poletni prah, ker v raznih kotih dremajoči sluge za hitro rešitev aktov niso odgovorni.

Razlika med lepo pesniško in manj lepo vladno poletno idilo pa je v tem, da v državni hiši ni srečnih in zadovoljnih ljudi. Namesto cveločih lic vidiš upadle obraze, izpod obrvi te merijo mrki in srepi pogledi; iz ust se oglašajo jezno škrtanje in prsti se krive in stiskajo v pretečo pest.

Dober gospodar ne zapusti rad svoje hiše, če vidi v sebi uprte mrke poglede. Taki pogledi in v pesti stisnjeni prsti so navadno predznak razburljivih prizorov. Toda gospod Pašić, ministrski predsednik, odhaja mirno — na dopust... In z njim vred skoro celokupna vlada. Ali se mar boje preteče toče?

Pravijo, da mirna poletna tišina ne pomeni nič dobrega. Miren in soparen zrak rad rodi nevihte. In tudi državna hiša ni prav nič izvzeta, da ne bi padlo po njej nekaj toče.

Prvi grom se je zaslísal iz rudniških revirjev. Rudarji so lačni in hočejo jesti. Oni so raztrgani in hočejo imeti obleko. Bosi so in hočejo obuvati. Ljudje so in ne prasci in hočejo imeti zdrava stanovanja. Hrana in obleka, to je prvi grom, ki se oglašajo iz rudniških revirjev.

Javne nameščence vozijo v bolnišnice. Zdravniki ugotove oslabelost. Jakoto. Dru-

gi padajo v izvrševanju svoje službe na tla. Nemoogli so in ne morejo več. Tretji obupujejo in streljajo svoje žene, otroke in sebe. Vsled lakote seveda. Na obleko, obnavo in na zdravo stanovanje so že itak pozabili. V naši državni hiši je dovolj, če je vsit, obut in oblečen in pod streho le gospodar Nikola. Tako je prišlo, da je tudi iz kota javnih nameščencev zagrmel dobro slislen grom.

A gospod Nikola se pripravlja na dopust s celokupno vlado vred. Solnce je vroče in on gromov in gromčkov ne slisli...

Čemu tudi? Vsaj ima dovolj odvodnikov na razpolago. Iz kovine niso samo streljalo, ampak tudi topovi, strojne in bajoneti. Bodo že ti strelo prestregli — če jo bodo.

In to je glavno vprašanje!

Rudarski štrajk in železničarski štrajk nista politična štrajka. Gre samo za hrano, obleko, obutev in stanovanje. Ne te stvari pa ima pravico vsak človek, ki dela. In rudar dela in železničar tudi. Zakaj jim torej ne dajo, da bi mogli delati? A ker jim tega ne dajo, kar zahteva človeška narava, celokupna javnost pa vé, da jesti in stanovati mora vsak človek, zato so simpatije celokupne javnosti na strani onih, ki svoje pravice ne dobe.

Kdo pa je javnost? To je država, kajti država smo mi sami. Mi sami torej kot javnost nastopamo proti sebi kot državi — kar je znak, da nekaj ni v redu v celi državi in ta grom, ki se napoveduje lepo tihoma, utegne postati jako nevaren. Za javnost namreč ne, ker ta bo ostala in te grom ne bo strl, tudi ne za državo kot tako, pač pa za one, ki trdijo, da so le oni »država«, drugi pa ne, in zato drugim ne dajo, česar imajo sami v izobilju.

Dober gospodar ostane doma, kadar sluti nevarno nevihto in se žiga oljkove vejice, da odvrne pretečo nesrečo.

Gospod Nikola Pašič pa odhaja na dopust. In ž njim vred skoro celokupna vlada, ker ne slisli nič, ne vidi nič. Ona čuti le poletno tišino, grozečega grmenja štrajkov pa ne slisli.

V. Katol. shod v Ljubljani.

25.—28. avgusta 1923.

Ob priliki katoliškega shoda v Ljubljani se vrši v ponedeljek, dne 27. avgusta ob 9. dopoldne v veliki dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, zborovanje katoliških obrtnikov. Na njem bodo govorili priznani strokovnjaki o vseh najvažnejših strokovnih vprašanjih, tičočih se slovenske obrti, trgovine in industrije. Pozivamo vse obrtnike, trgovce itd. da se tega zborovanja polnoštevilno udeležijo. V nedeljo, dne 26. avgusta bomo lahko prisostvovali vsem glavnim slavnostim katoliškega shoda, v ponedeljek dopoldne zborovali ter tudi rešili svoje opravke, tako da se bomo lahko povrnili že z opoldanskimi vlaki domov. Prijavite se pri pristojnem župnem uradu ter kupite izkaznice. Vsi tisti, ki želite stanovanje, od nedelje na ponedeljek, prijavite čimprej svoja imena na naslov: Pripravljali odbor za obrtniško zborovanje ob priliki katoliškega shoda, Ljubljana, Komenskega ulica 12.

Voznina na Brezje

so mnogi poslali po nakaznicah in položnicah, ne da bi kakorkoli označili, za kaj je ta znesek. Ker tega ni mogoče vedno uganiti, prosimo vse tiste, da nam čimprej po dopisnici sporoče, kedaj in koliko so poslali denarja za vozne listke Ljubljana—Otoče in nazaj (polovična vožnja tja in nazaj 10.50 Din). Le na ta način nam omogočijo natančen red v denarnem poslovanju.

Miro Volčič.

Vse za druge — nič zase!
Pestalozzi.

Stojim na obali sinje Adrije ter poslušam pesem danes nekoliko nasršenih morskikh valov. Kakor da je to pesem o življenju v največjem stilu, to se pravi o narodnem in mednarodnem življenju. V istih trenutkih pa — o ironija usode! — za Tvoj god in pa Tvojo petdesetletnico, tam gori v dravski dolini čaka sveže izkopani grob na Te, prijatelj moj, ki si tako rad sanjal o bodočem velikem življenju našega naroda, in Drava buči pesem nagrobnico enemu izmed naših, redkih zares vrlih, celih mož — župniku Volčiču, tista Drava, ki mu je dobrih teden dni prej v mrzlem ohjemu na tako tragičen način upihnila iskro življenja.

In čimbolj se skušam sprijazniti z mislijo, da »po železnih, večnih, velikih zakonih« zemlja pravkar zopet prevzema, kar je prijatelju nekoč zemskega dala, tem bolj se mi z druge strani ponuja misel na njegove žive dni. Pa naj stopi za hip pred nas prijatelj Volčič, kakor je v istini bil!

A nikar ne maram podajati biografske fotografije prijatelja, kjer bi ena izmed mnogih posameznosti bolj ali manj zabrisovala drugo; v mislih mi je marveč nekak ekspresionističen portret, to je pogled na

Politične vesti.

Tehtno vprašanje. Včerašnje »Jurtranje Novosti« pišejo na uvodnem mestu nekaj o polni slovenski samostojnosti, s katero nameravajo baje radikali odkrižati se Slovenije tako, da bi bili Slovenci gospodarsko in politično popolnoma samostojni, samo vnanje zadeve, carino itd. bi imeli Srbi. Do uresničenja tega projekta je po »Jurtranjih Novostih« sicer še daleč, a nemogoče ni. Ta svoj projekt — preračunan je za pasje dni mesto »Narodovih« beloušk v štajerski medicini — zaključujejo »Novosti« z vprašanjem, »kako bi Slovenija gospodarsko izgledala v tem slučaju?« — Po naših mislih prav dobro, ker ne bi bilo treba več plačevati radikalne stranke v Sloveniji.

ŽELEZNICARSKI ŠTRAJK NA MAŽARSKEM.

Belgrad, 3. avgusta. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta so razpravljali o železničarskem štrajku in o stanju na Mažarskem. Ker vlada še nima točnih poročil, je pooblastila vnanjega ministra Ninčiča, da ukrene v lastnem delokrogu vse potrebno.

Dnevne novice.

Iz Novega mesta. Pretečeno soboto je imela krajevna organizacija radikalne stranke v Novem mestu svoj občni zbor v čitalnici. V svojem glasilu so poročali, da je pristopilo v njihove vrste v Novem mestu že 80 članov. Res je, da so vjeli nekaj kalinov, med temi zlasti uradnikov in penzionistov, ki se bojijo, da bi zgubili službo ali pa »penzjon«. V njih vrste je stopil tudi trgovec Košir, ki je zadnji dve leti tako zvesto stal v Ogričevi »samostojni obrtni organizaciji«. Navzočih je bilo na občnem zboru s pristaži drugih strank okoli 30 ljudi. Zborovanje je počastil s svojo navzočnostjo minister n. r. dr. Zupanič, ki se je pripeljal z avtomobilom. Premlevali so se stare že obrabljene fraze, da so nas Srbi spasili itd. Dr. Emil Stefanovič, nekdanji komunist, pozneje narodni socialista, je navduševal navzoče za socialno idejo in dokazoval, da so radikali socialni. Z velikim zadovoljstvom je ugotavljal, da je v radikalno organizacijo vstopilo celo šestero kaplanov; samo tega ni povedal ali so to pravoslavni ali katoliški kaplani. Ugotovil je tudi, da dr. Korošec dobi avtonomijo, kar so navzoči vzeli z velikim veseljem na znanje. On sam je pa seveda proti avtonomiji, ker jo dr. Korošec hoče le radi tega, »da bi 100 milijonske zadružne dolgove v lirah poplačal«. Dr. Zupanič je pojasnjeval, kako je po resnem in dolgem pravdanju došel do radikalnega prepričanja. Končno se je volil nov odbor. Pri volitvah so nečlani zapustili dvorano, tako, da so radikali sami med seboj izrekli zaupnico Pašiču in mu poslali brzoglavni pozdrav.

Organizacija okrožnih zdravnikov v Sloveniji obvešča svoje člane, da se stavka ukine, ker so bile zaostale mesečne plače izplačane. Z cepljenjem koz naj se prične z začetkom šolskega leta. — Odbor.

Tajništvo SLS v Novem mestu sporoča, da od 6.—17. t. m. ne bo poslovalo.

Sv. Gregor. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo priredi v nedeljo 12. t. m. igro »Deseti brat«, v dvorani Društvenega doma. Zadelek točno ob 14. uri, po igri se vrši vrtna veselica s lepim sporedom; sodeluje tudi godba. Vabimo vse prijatelje gasilnega društva, da se gotovo odzovejo našemu vabilu. Čisti dobiček je namenjen za nabavo gasilnega orodja.

Kat. slov. izobraževalno društvo v St. Jakobu ob Savi priredi v nedeljo 5. t. m. ob 8. popoldne predstavo mladinskih iger: »K mamič in »Car gozdas«. Okoližani vabljemo.

Iz Subotice nam piše poštna uradnica: Doktor sem službovala v Sloveniji, sem sicer živorarila kakor dandanes živorari vse državno uradništvo, a vendar je bilo boljše kakor tukaj. Kako naj človek svojemu stanu primerno živi v dragem mestu z beraško plačo! Stanujem v čumnati, tla so naravna, kakršne so poljske steze, postelja pa taka, da ima v Sloveniji krajva dekla dosti boljše. In za to luknjo plačam 500 kron na mesec! Zajutreka nimam, za južino in večerjo plačujem toliko, da mi prav nič ne ostane ne za perilo, ne za košček kruha. Kadar dam čevlje popraviti, moram prositi denarne pomoči od doma, daš mi je to silno mučno, ker bi bilo komaj, da bi jaz domov kakšno krono poslala. Ali ljubljansko poštno ravnateljstvo kaj pomisli, ko pošilja svoje uradnice službovat v Bačko in Baranjo, da spriči svoje bede lahko zaidejo v najnevarnejši položaj? Če že mora poštno ravnateljstvo poslati uradno moč izven Slovenije, naj ne pošilja uradnic, samo ženskih nikar. Zenska je za po svetu kakor zajec za boben, pravi stari slovenski pregovor, ki pa je današnji dan še stokrat bolj resničen kot nekdanj. — Subotica je prostrano madžarsko mesto. A razen »Varoške kuće«, ki je v istini ponosno poslopje in še par hotelov ter nekaj drugih enonadstropnih hiš, vidiš tu samo nizke, s slamo krite kočice. Tla v hišah so večji del iz ilovice in zato so sobe vse prejkot suhe. — Mestno prebivalstvo je sama mešanica Madžarov, Bunjevcev, Srbov, Nemcev itd. Tako je tudi po uradih. Lahko pa trdim, da so najboljše moči, vsaj pri pošti, ravno Slovenci, ker so najbolj zmogni in vestni ter ne poznajo »zaradec«. — Subotica je mesto kontrastov: poleg siromašnih slojev, med katere smo zašli po slavni belgrajski vladi žal že tudi državni nameščenci, se šopiri tod največje bogastvo. Zlasti ženski svet je luksuzno oblečen: vse se sveti in svili in zlatu. Tudi kmetice iz okolice nosijo dragocena svilena krila, no pa, sezj so tukašnji kmetje vsi večkratni milijonarji, kar so pa tudi lahko, saj pridelajo in priredijo milijone slednje leto.

Podjetna služkinja. Ana Zalar, rojena 26. julija 1905 v Reki, pristojna na Ig je bila pri Ani Finžgar v Škofji Loki zaposlena kot služkinja. V času svojega službovanja si je »pridobila« raznega otročjega perila in ženske obleke v vrednosti 3.530 K. Obsojena je bila na šest mesecev ječe.

Na orožnik metal kamenje. Dne 5. majnika t. l. ko je šla ob 1. uri orožniška patrulja po deželni cesti v Bohinjsko Srednjo vas je tamkajšnji posestnik Janez Cvetek vrget na njo dva kamenja. Orožnik Fr. Cerar je takoj stekel za njim in ga je izsledil v Hodnikovi gostilni, ko je ravno skozi mala vrata v kuhinji hotel zbežati iz gostilne. Zagovarjal se je, da se je orožnik v osehbi motil. Obsojen je bil na dva meseca ječe.

Tatvine. Dne 23. majnika 1923 je Friderik Kristančič Mariji Dovžan v Radovljici ukradel iz spalnice razne zlatnine in skupni vrednosti 26.050 K. Janez Zargar, čevljarski vajenec iz Zg. Bitenji, pristojen v Stražišče in Anton Kristančič, čevljarski pomočnik iz Bistrice pri Trzinu št. 37 pa sta mu pomagala ukradene predmete prikrivati in bila vsled tega pri tukajšnjem deželnem sodišču obsojena vsak na tri mesece ječe. — Živko Miladinovič, pristojen v Levački Kragujevem, iznčen mesarski pomočnik, je bil uslužben pri oddelku finančne kontrole na Babinem polju. Meseca aprila pa je nenadoma izginil in pri tem svojima tovarišima ukradel obleke, perila in čevlje v skupni vrednosti 3960 K. Ivanu Trojčkemu pa gotovine v znesku 1440 kron. Pri tem je odnesel eraričnih predmetov v vrednosti 1440 K in bil zato obsojen na 4 mesece težke ječe.

Ukraden konj. Podpisani prosim, komu bi bilo kaj znano, ker mi je bil v noči 1. avgusta

vzet ali ukraden rdeč konj, z vprečnim rumenim zapravljenkom. Kdor izsledi konja, naj to sporoči proti dobri nagradi Fran Kodela, Podsmreka št. 5, p. Dobrova.

Ukraden konj. Rudolfu Rakoven v Kranju je bil ukraden 10 let star konj rdeče kaste barve, vreden 16.000 K.

Prostovoljno gasilno društvo v Loki pri Zidanem mestu proslavlja dne 5. avgusta 1923 svojo 40 letnico ter obenem prevoz orodja iz starega gasil. hrama v nov gasilski dom. Za gasilce je vožnja po južni železnici za 50 odstotkov znižana. Gasilci v kroju so vstopnine prosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Generalni iseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja: a) Iseljeniški komisar kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v New Yorku (adresa: 443. West 22nd Street, New York N. Y.) javlja, da je njegov urad v zvezi z društvom, katere daje iseljenjem po svojih voditih potrebna navodila in informacije (New York Travelers Aid Society). To društvo vrši službo na železniških stanicah in v lukah, pa tudi na Ellis Islandu. Iseljenici, ki potujejo v New York, ako pridejo v luk ali na železniški stanici v nepriliko, ali, ako bi imeli težkoče na Ellis Islandu, naj vprašajo za voditja omenjene organizacije (Guide of the Travelers Aid Society), koji jim bo po prilikah dal navodila ali drugače pomagal ali obvestil iseljeniškega komisarja naše kraljevine v New Yorku. Na dalje javlja iseljeniški komisar, da je državni oddelek za delo in industrijo za državo Pensilvanijo objavil, da je državni urad za nameščeno v Filadelfiji (State Employment Office) pripravil najti doseljenikom iz naše kraljevine, ki iščejo zaslužka, odgovarjajočo namestitve. Zato se opozarjajo iseljenici, ki potujejo v državo Pensilvanijo, da se v slučaju potrebe obrnejo na našega iseljeniškega komisarja v New Yorku, ki bo o potrebi nameščena izvestil omenjeni State Employment Office v Filadelfiji.

K razpisu trafik. Po objavi v »Uradnem listu« št. 64, z dne 13. julija t. l., je v Sloveniji razpisanih v področju finančnega okrajnega glavarstva v Ljubljani 524 trafik in onega v Mariboru dom, njihovim vdovam ozir. sirotam. Rok za vlaganje prošnje poteče v nekoliko dneh z izrečenim opombo: Pripominja se, da ostanejo trafike v rokah dosedanjih imetnikov, če se v roku onega meseca po tej objavi ne zglašijo noben upravičen prosilec. Ta rok je prekratek pri današnjih razmerah, ko je zelo težko dobiti primerne prostore za izvrševanje te obrti, ko imetniki trafik, ki donosajo večji dobiček in ki so sedaj večinoma v rokah trgovcev ali gostilničarjev, na vse mogoče načine vplivajo, da bi jim te trafike še nadalje ostale v obratovanju, ne le zaradi donosa, ampak tudi kot privabno blago. Namen, ki je združen s to oddajo, se bo tedaj le deloma in nepopolno dosegel. V interesu pomoči za invalide je, da se ta rok pri onih trafikah, ki se ne bodo oddale in kjer je upravičeno pričakovati, da bi se za nje potoevali kak invalid, ne le podaljšal, ampak da bi se potom županstva opozorilo na nje. Treba bi bilo tudi upoštevati, da je nemogoče dobiti v tako kratkem času primernih prostorov ter da bo to sploh mogoče doseči le z zgradbo barak, vsled česar bi bilo želeto, da bi se prosticem pomagalo s predujmi za postavljanje istih. Pri mnogih trafikah je zopet to, da donosajo le majhne donose, ter se izplačajo le tedaj, če je invalid-prosilec obenem sposoben za izvrševanje kakega rokodelstva. (n. pr. mizarstva, krojaštva, čevljarstva itd.). Tak prosilec ne more naenkrat zapustiti kraj, kjer izvršuje svojo obrt, rabi stanovanje itd. Predno je zvedel za razpis trafike, za pogoje oddaje, da dobi primerne prostore, poteče rok, zamujen je čas in namen ni dosežen. Prepričani smo sicer, da uprava za socialno skrb vse te težkoče in ovire pozna, v interesu naših vse podpore potrebnih in vrednih invalidov pa je, da se ta oblast še posebej na to opozori, da se jim naklonijo one olajšave za preživljanje, ki so potrebne in ki jih jim zakon zavaruje, da se zamo-rejo v težavnem boju za obstanek obvarovati in vzdrževati. Naša županstva pa prosimo, da po svojih močeh pomagajo svojim domačim invalidom, da pridejo v posest trafik, ter se s tem občine po možnosti obvarujejo mogočih obremenitev po invalidih. Kdor naše razmere po deželi pozna, nam bo priznal, da je težko naše invalide prepričati o dobroti, ki jim jih nudijo trafike, ker si vsak invalid le popolno zavarovanje življenjskih potrebščin želi in z delno podporo ni zadovoljen. Isto prošnjo izražamo do vse naše inteligence.

Za Kržičovo spominsko ploščo so darovali: G. dekan Sava 1000 Din, g. župnik Karl Zajc kot zbirko v Rakital 400 Din, knjigovoznica K. T. D. 250 Din, ga. Pavla Bohinčeva 50 Din, gđne Gestrinova 25 Din, župnika Kovarčič in Igu. Zgajnar po 40 Din; po 10 Din: gđ. šolske sestre v Smiheljski kons. svetnici dr. F. Perne, župnik Fr. Hiti, in neimenovan. Vsem plemenitim darovalcem se najlepše zahvaljujemo; ker pa manjka za ploščo še velika svota, prosimo še nadaljnjih darov.

bitje in žitje + Volčiča z nekega danega vidika. Rad bi, da pred čitatelja stopi v čimbolj plastični obliki tista plat Volčičeve osebnosti, ki sem jo jaz do nebes visoko občudoval: Volčič kot izrazito socialni, so se pravi socialno misleči, čuteči in dejstveno človek — ali drugače rečeno — Volčič kot silen stebber življenja, ki na njem sloni zlasti ena, neskončno važna, to je socialna oblika današnjega bitja in žitja našega.

Z Volčičem sva se toplo spoprijateljila že v prvem razredu gimnazije. Mislim, da je bila čisto svojevrsna skupnost najbolj življenjskih interesov, ki naju je privlačevala enega k drugemu — tisti volčje zdravi želodec, ki v dečku od 10 do 14 let z izredno točnostjo posluje in ki se je pri nam večkrat imel boriti za svoje »prirodne pravice«. To pa je bilo takole!

Rajniki oče me je v jeseni 1886, to je istega leta, v katerem je bila rojena moja pokojna žena Hanica, z vlakom spravil v Maribor, menda je to bila moja prva vožnja po železnici, ter vpisal v staro, takrat še docela nemško gimnazijo na glavnem trgu. Stanovanje mi je najel v neposredni bližini gimnazije za 2 gl. 50 kr. mesečno, kar je torej na dan znašalo dobrih 8 krajcarjev. Krušno vprašanje mojega študiranja pa je dobri oče uredil tako, da mi je pri znanjih izza svojih mlajših let za »božji lon« izposloval kosilo — za ponedeljek pri tem, za torek pri onem... Ostali

del vsakdanjega jestvenika pa je bil takole urejen: za zajutek — kakorkoli, za popoldansko malico zagvozda ovsenjaka na franciškanski porti, za večerjo —

Na podoben način se je etabliral tudi »Fric«, ko je prišel tam doli s Posavja iste jeseni v Maribor študirat. Na svojih obedih sva se deloma celo srečavala; a posebno sem se zanj ogrel, ko sem izvedel, da po en dan v tednu tudi on kosi »pri solncu«, to se pravi — nikjer.

S tem, da sva kot tretješolca bila sprejeta v dijaško semenišče, sva se še bolj primaknila drug k drugemu. Deloma so se začela pač oglašati leta enakih »vzorov in bojev«, a deloma je vsaj mene začela čedalje bolj mikati čisto neobičajna nesebičnost Volčičeva. In kadar je n. pr. od postaršnega strica Lukeža pa tete Urške (človeku hodita naravnost na misel Filemon in Bavec vsako toliko časa prišla po pošti košara z vsakovrstnim sadjem in drugimi kuhanimi pa pečenimi darovi, takrat je v Lajošu, to je bilo Volčičevo dijaško ime, že silil na dan ves bodoči, socialno usmerjeni in do skrajnosti gostoljubni Volčič: vsebino takih košar je Lajoš namreč vsikdar do zadnjih malenkosti bratsko, da, malone pozabljaljoč na samega sebe, več kakor bratsko delil s svojimi bolj »praktično« usmerjenimi tovariši.

Volčič je z odklo napravil maturo, še danes se spominjam, kako se je pri tej priložnosti postavil z interpretacijo Sofokle-

jevega filokteta ter si izbral duhovniški poklic.

In ta izbira je bila tako umestna, da bi ne mogla biti boljša; nikjer drugod bi + Volčič svojega v toliki meri socialno usmerjenega bitja ne bil mogel bolj plodno nosno investirati, nego v duhovniški službi. Ne smemo namreč prezreti, da duhovnik, ki v današnjem vedno bolj kompliciranem življenju svoje poslanstvo pravumeva ni, ne sme in ne more biti samo mašnik, ki mu je pogled obrnjen le navzgor, ki samo mašuje in deli zakramente. Ne, duhovnik danes mora tudi ali pa celo pred vsem drugim biti — zgogjevalec, pedagog ali bolje rečeno psihagog, to se pravi, nekdo, ki je v stanu, svojim vernim tako voditi dušo, da v razvoju današnjega socialnega življenja, katero pretežno sloni na napredku sodobne tehnike in že po svojem bistvu rado povzroča, da človek človeku postaja vrag — beseda o ljubezni do bližnjega ne ostane prazen, nerazumljen zvok, temveč zadobi živo moč odločilnega ali vsaj soodločujočega faktorja.

In če kdo, je Volčič, ta, ne morem drugače reči, nego pestalozijevska natura, bil duhovnik, kakor ga zahteva današnji duh časa. Vse za druge, nič za se — to je njegov duševni profil! Človek ljubezni, ki je vedno in povsod najprej obrnjen k sočloveku in ki se mu misli sveta pa življenja razodeva v čudotvorni ljubezni do sočloveka!

— Vidiranje potnih listov za Švice. Švicarski konzulat v Zagrebu opozarja, da vidra potne liste samo v predpoldanskih urah. Popoldne se bo vidiralo samo izjemoma za primer bolezni, smrti in drugih podložljivih potovanj. Obenem opozarja konzulat vse družbe, katere se bavijo z prevozom izseljencev, da zahteva švicarska vlada za take Transporte kolektivni vizum (posebno je najmanj 30 oseb), zato naj omenjene družbe ne predložijo konzulatu posrednih potnih listov, ampak naj jih pošljejo skupno, zbrane po transportih, pod pogoji, katere jim je konzulat svoječasno že priobčil.

— Najdražji vojak na svetu je kanadski vojak. Kanadsko državo stane vsak vojak letno 28.750 dinarjev v zlatu. Nekoliko cenejši je angleški vojak, ki stane državo letno 19.750 in v zlatu. Ameriški vojak stane letno 19.448 in v zlatu. Kitajski pa 15.380 Din. Češki in italijanski vojak prideta na okroglo 6000 Din. V Južni Ameriki velja vojak državo nekaj manj kakor 50 Din v zlatu letno. Toliko je plačala srbska država za vsakega vojaka tudi že pred vojno, dočim je kanadski vojak veljal pred vojno le 11.078 Din v zlatu.

— Domače je le domače so dejale naša gospodinja in zahtevale povsod le domače testenine »Pe k a t e t e s«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

ODSTVO PO MEŠTROVIČEVI RAZSTAVI JE V SOBOTO OB ŠESTIH IN NEDELJO OB ENAJSTIH. Z OZIROM NA KONEC RAZSTAVE VABIMO K VISOKI UDELEŽBI. — NAR. GALERIJA

Pomožna šola za manj nadarjene v Ljubljani.

Takozvana »Zveza delovnega ljudstva« sprejela v svoj občinski delovni program v Ljubljani tudi pomožno šolo za manj nadarjene otroke z internatom. Ker se pa opada je imenovana šola in nje delovanje od občinstvom precej nepoznano, je namenjena oporo za življenje, to je naloga boljše seznanitve z namenom in ustrojem šole.

Pomožna šola je namenjena onim otrokom, ki se težko uče in zato ne morejo uspešno slediti pouku na osnovni šoli, kjer večkrat leta in leta presede v enem razredu, ne bi se kaj naučili. V šoli ovirajo napredek talih, svojim staršem pa prizadevajo večno truda za bodočnost. In res, ko vstopijo iz šole življenje, trčijo takoj na dvoje sovražnih činiteljev: to je delo, na katero jih šola pripravila in družba, ki zahteva delo od njih. Navadno tvorijo ravno ti otroci oni, ki so podpostopci, ki je javnosti tako nevarni. Dati tem otrokom intelektualno in moralno oporo za življenje, to je naloga pomožne šole.

Da je pa ta smoter mogoče doseči, je treba vsakega posameznika, da je pristojni vsakemu posameznemu izmed teh učencev. Zmožnosti, ki jih učitelj opazi pri posamezniku, goji z največjo skrbnostjo in jih skuša razviti do najvišje udeleževalne sile, ki jo je mogoče doseči v posameznem slučaju. Obseg učne snovi, kakor tudi način poučevanja (metoda) se prilagodi vedno vsakratni zmožnosti učencev, pri čemer se prilagodi v poštev posamezniku. Glaven učni princip je torej individualizacija. Pri vseh predmetih pa se ozira na pravno vzgojo in vzgojo volje, ki tem otrokom skoro popolnoma primanjkuje, a je za današnji življenjski boj tako zelo potrebna.

Pouk na pomožni šoli stremi za tem, da razvije one pozitivne zmožnosti, potom katerih si bo mogel učence priboriti v življenju svojo eksistenco, zato se tudi vrši v pri-

cipu samodelavnosti. Ta daje otroku veselje in pobudo za delo in ker tudi sam vidi uspeh svojega dela, se nauči ceniti njega potrebo in vrednost. Težiče vsega pouka je delavnica, kjer se učenci pri rokotvornem pouku vežbajo v rokodelskih spretnostih vseh vrst. Tukaj učence sam uvidi, za katero obrt ima največ spretnosti in veselja. Tako si je pomožna šola že davno navzela značaj delovne šole, ki edina odgovarja interesom otroške psihologije in potrebam moderne socialne kulture.

Pa tudi kar se tiče umstvene izobrazbe so je otroci pomožne šole deležni v prav zadostni meri in kar je glavno, vsled smotrene vaje jo znajo v slučaju potrebe tudi uporabljati. Šola ima šest razredov, kjer se poučujejo poleg rokotvornega pouka še vsi drugi predmeti osnovne šole, v kolikor so učenci sprejemljivi zanje.

S pomožno šolo je organsko zvezan tudi takozvani pripravljalni razred, kamor se sprejemajo otroci, ki so sicer sposobni za šolsko izobrazbo, a še niso godni za pouk. Te otroke usposobiti za pouk na pomožni šoli, je naloga pripravljalnega razreda. Tu se pouk vrši v kolikor je mogoče otroški obliki, vendar pa smotreno navaja otroke na opazovanje svoje okolice in uporabljanje čutov; vadi jih v pravilnem spoznavanju predmetov ter polaga temelje mišljenja vobče, zlasti v vežbanjem v govorjenju. Kdor pozna te vrste otroke, ve, kako zelo je potreben in koristen ta razred, kajti pri njih se more doseči uspeh le s smotreno vzgojo. Marsikateri otrok, ki so njegovi domači brez moči in sveta gledali nanj kot na težko, brezkoristno breme, je postal v pripravljalnem razredu goden za pomožno šolo in jo tudi uspešno dovršil.

Praktično se sprejemajo v pripravljalni razred tudi otroci, ki na prvi videz sploh niso godni za pouk, a vendar sprejemljivi za vzgojo. Tu se ti otroci na poseben, največ vzgojen način zaposlujejo ter s posebnimi, zelo primitivnimi vplivi duševno dvignejo ter nekateri istotako usposobijo za pouk. Tako vrne ta zavod življenju marsikatero bitje, ki bi sicer zapadlo duševni smrti in naravnemu greh zoper socialno moralno bi bilo omalovaževanje in brezbriznost napram tem betežnikom. Paedagogus.

Štajerske novice.

Š »Slomšek, društvo mariborskih bogoslovcev«. Socialni tečaj na Oljki se začne v ponedeljek 20. avgusta zvečer in traja do četrtega zvečer. — V petek dne 24. avgusta predpoldne odhod v Ljubljano. Skušali bomo poskrbeti posebne ljubljanske karte (na južni železnici), ker one za katoliški shod takrat še ne bodo veljavne. — Oni pa, ki so se javili za tečaj (in katoliški shod), pa vsled nastalih razmer ne bodo mogli priti, naj javijo to svoj počitniškemu vodji (S. Cajnar, Savci, p. Sv. Tomaž pri Ormožu). — Tovariši, program je lep, zato se ne ustrašite truda! — Vodja.

Š Samomor. V St. Jerneju pri Ločah se je v torek 31. julija obesil 71 let star posestnik Franc Meglič. Po obedu, pri katerem se je še veselo šalil z domačimi, je na tistem šel na podstrešje, kjer ga je sredi popoldneva njegova žena našla že mrzlega. Vzrok: prepričanje s sinom prve žene radi dediščine.

Š Vlomilci in tatvine. Neznani vlomilci so vlomili v delavnico čevljarjeve zadruge v Ptuj in odnesli večjo množino čevljev v vrednosti 32.876 kron. — V Sv. Joderti pri Hrašniku je bilo ukradenih Mariji Štrumbelj 1000 K. — V Polzeli je bilo vlomljeno v tvornico carinskih meril. Vlomilci so odnesli 2 gonilna jermena, vredna 80.000 kron. — V Grobljah pri Kozjem je neznan tat odnesel obleko, vredno 2390 kron. — V Celju sta bili ukradeni kolesi Milanu Kruščiču in Ignaciju Sparhaken.

cesti, da imajo v župnišču — gluhonemo dekletce, ki da utegne biti obenem nekoliko slaboumna. Nastajal da je mrak in na cesti je jokala. Pa pride spotoma župnik Volčič, jo, kakor da je njegova, prime za roko, pelje v župnišče, obdrži pod streho in — vzgaja... dasi vse do svoje smrti ni izvedel, kdo sta ji oče pa mati in kje je domovinska občina.

Pride postarna ženičica in bi hotela dati za mašo. Pove ime ter tlači župniku v roko — dvekronski bankovec. Volčič se nasmehne, vzame, zapiše in bere mašo, čeprav smo bili že daleč onstran tistih dob, ko se je stolnina še odmerjala po stari valuti.

Na cesti so pobrali pohabljenega in težko bolnega berača, naložili na voziček ter ž njim zdrijali — kam? na občino? Kaj še — v brezenskem župnišču so ga zvagorirali. In Volčič se ga ni branil ter ga oskrboval do smrti. In še pokopati ga ni dal, kakor se sicer taki pokopavajo, ampak je po jutranji maši povabil vernike, naj se potrudijo tja do bližnje mrtvašnice ter spremijo h grobu berača, ki da je tudi — človek. Ta pogreb berača mi je globoko segel v dušo.

Volčič je bil velik prijatelj knjig. Nekeč ga vprašam, kaj da misli prej ali slej s svojo knjižnico. Testamentarno sem odredil, mi pravi, da se ta knjižnica po moji smrti razdeli na tre; teološke knjige pripadejo bogoslovski knjižnici v Maribo-

Gospodarstvo.

g Žitni trg: na zagrebškem trgu so bile žitu sledeče cene: pšenica 360—370 Din, koruza 285—290 Din, ječmen 300—310 Din, oves 300—305 Din, pšenična moka št. 0 590—600 dinarjev, št. 2 585—590 Din, št. 4 540—565 Din, mekinje 140—150 Din. — Tendenca mirna.

g Konkuzi v Sloveniji. V prvih šestih mesecih t. l. je bilo v Sloveniji pet konkurzov, a 22 prisilnih poravnjav.

g Državni kurz za tuje valjave je določen za mesec avgust sledeče: dolar 85 Din, 100 avstr. kron 0.12 Din, 100 bolgarskih levov 80 Din, 100 čsl K 254 Din, 100 danskih kron 1491 Din, angleški funt 390 Din, 100 fr. frankov 500 Din, 100 grških draham 250 Din, 100 holandskih goldinarjev 3332 Din, 100 o. kron 0.90 Din, napoleonidor 327 Din, 100 romunskih lejev 44 Din, 100 španskih pezeta 1216 Din, 100 šv. frankov 1504 Din, 100 ital. lir 364 Din, turška lira v zlatu 396 Din.

g Tržne cene v Planu koncem julija. Govedina (zadnja četrt) 1 kg 16—18 šK, prednja četrt 14—16, teletina po 12—14, svinjetina po 16—18, bravina 12—16, jagetina 14—16, gnjat po 22—24; goveja jetra po 14—16, pluća 5—6, vime 7—8, srce 14, vampi 5—6; prešički od sescia 1 kg žive vage 18—20; živa gos 28—36, zaklana 50—80, 1 kg pitane gosi 18—20, raca (živa) 20—22, zaklana 25—28, petelin 24—26, kokoš 16—22, piščanec 8—11, par golobov 10—12. Loj (sirov) kg po 10, svercn po 12, svinjska mast po 16—18, jugoslovanska 13—15, ameriška prešana 11.60, margarin 12, cerea 12.50, kumerol 12.50, skuta 6, češki med 22—24, liter mleka 1.60—1.80, smetana 5, domače maslo 22—24, dansko 28, jaja po 65—70 halerjev, kg čebule 2—2.40, česen kg 4—6, fižol v stročju 1 kg 5—6, grah v stročju kg 3—3.50, paradižniki kg po 8—10, koleraba kos po 1—2, hren kg 8—9, kumare kos po 1—4, rdeča pesa 1.50, špinata 1 kg 3.50—4, maline 1 liter 4, češnje 2—4, višnje 4.50—6, rdeče jagode 4, 1 kg hrušek 2—3 šK.

g Trgovski stiki s Švice. Tvrške, katere prosijo švicarski konzulat v Zagrebu za informacije o švicarskih tvrdkah, se opozarjajo, da v dopisu navedejo ali so protokolirane, ker Švica ne želi navezati trgovinskih stikov z neprotokoliranimi tvrdkami. Tudi naj se navedejo vse reference (banke in poznane tvrdke v Jugoslaviji), da bo mogel konzulat dobiti jamstvo, da ne bo dajal informacije nepoklicanim. Švicarski konzulat opozarja, da bo dajal informacije samo na dopise, ki bodo odgovarjali navedenim zahtevam in katerim bo priložena znamka za odgovor.

BORZA.

Zagreb, dne 3. avgusta 1923 (Sklep.) Berlin 0.725—0.825, Italija 4.08—4.10, London 430—432, New York 93.10—94.25, Pariz 5.35—5.45, Praga 2.775—2.785, Dunaj 13.275—13.325, Curih 16.82 do 16.90, Valute: dolar 92.5—93.

Ljubljanske novice.

Ij Ivan Meštrovič, naš slavni kipar, pride danes ob 10. uri dopoldne na povabilo »Narodne Galerije« v Ljubljano. Odličnega gosta sprejmeta odbor »Narodne Galerije« in zastopnik mesta.

Ij Umetnostna razstava bratov Kralj v Akademskem domu, Miklošičeva cesta št. 5. ostane odprta vsled učiteljskega in novinarskega kongresa še do 8. avgusta. Vstopnina je med tem časom za delavce in uradnike proti izkaznici polovična.

Ij 25 letnico proslavlja v nedeljo, dne 5. avgusta Slovensko židarsko in tesarsko društvo v Ljubljani. Spored: Dopoldne ob 10. slavnostni občini zbor v obrtni šoli (televadnica). Po obnem zboru obhod po mestu. Ob 12.30 skupen obed. Po obedu odhod na veliko vrtno veselje, ki prične ob 4. popoldne v vseh prostorih hotela »Tivoli«. Na

ru, ostalo pa, vse po vsebini, deloma dijaški knjižnici mariborske gimnazije in deloma — knjižnici mariborske kaznilnice. Ob slednjem legatu sem globoko ginjen osupnil ter vprašal prijatelja, kaj neki da je bil nagib za tako plemenito in človekoljubno volilo. In dobil sem tale odgovor: »Ko sem leta 1914 v vojaških zaporih v Gradcu, ves izmučen, prosil za kako čtivo, so mi rekli, da je na razpolago le koledar z naslovom — Soldatenfreund!« Blaga duša, ki, deleč svoj borni imetek, ne pozabi niti tistih, katerih se svet otresava s plehkim razlogom, da so »izvržek človeštva«!

Ako bi se hotel lotiti poglavja o naravnosti prisilnični gostoljubnosti Volčičevi, koje je bilo ob vsaki uri deležno lahko rečem da na tisoče oseb brez ozira na stan; kako je marsikak, tudi »neklerikalni« dijak uspešno potrkal na Volčičev žep; koliko lačnih od blizu in daleč je začasa vojne prišlo k njemu »rekvirirat« in kako je slehernemu skušal pomagati: bi mogel napisati knjigo. Samo to bi še omenil, da je tolika dejanska ljubezen do bližnjika bila mogoča edinole na podlagi lastne skromnosti in da tudi Volčič malone — non reliquit, unde efferretur.

Meni pa boš, genij prijatelja mojega, verjel, da sem si na vse drugačen način predstavljal naravnost in najine pidesetletnice. K. Ozvald.

sporedu: godba, petje, ples, srečolov, ribolov, šaljiva pošta itd. Ker je društvo s svojim strokovnim in vzgojnim delom veliko storilo za našo domačo obrt in tudi za narodno stvar, pričakujemo, da se bo slavno občinstvo v čim večjem številu odzvalo našemu vabilu in posetilo prireditve.

Ij Zlata poroka. V nedeljo, dne 5. avgusta praznuje v križanski cerkvi ob 10. dopoldne zlato poroko g. dvorni svetnik Josip Pajk, nato pa svojo zlato mašo vpokojeni župnik križanskega reda g. Josip Rome, ki je služboval nazadnje v Podzemlju.

Ij Službena balkanska vest. Kakor poroča »Jutro« od 3. avgusta je bil neki Fr. Kos na muzeju pomaknjen v VII. činovni razred. Prav! Toda če je ta uradnik po uprav akrobatskem prizadevanju gg. Mantuanija, Vidica in Vajde brez kompletnega državnega izpita po treh letih, odkar je delno končal univerzitetne študije in kateremu so izrečno računali učiteljska leta (in celo leta, ko je imel za gimnazijske in vseučiliške študije dopust in užival vrh tega še stipendijo!) s a m o v pokojnino, nikakor pa ne v napredovanje, mogel priti preko vsakega proračuna v VII. činovni razred, potem se čudimo, da pusti muzejski ravnatelj drugega svojega uradnika, ki služi buje s popolno kvalifikacijo trikrat dalje na zavodu, kjer je plodonosno deloval in ki vrh tega tudi v znanstvenem svetu kaj pomeni, še vedno v IX. činovnem razredu. — Kajpak, ravnatelj M. ima za nekatere pripadnike cukrčke, za druge pa suspenzije in disciplinarne preiskave, ki se nazadnje končujejo vedno le v njegovo blamažo, iz enostavnega razloga brezmejne neiskrenosti, ki pač nikjer nima dokazilne moči. Tudi menjavanje stoličkov tega ne more zbrisati, pa še koristno ni, ker se s tem raztrga preveč hlač, ki so danes za državnega uradnika tako presneto drage!

Ij Ata »Narod« in gasilstvo. Ata so se kot vsegavedni ljubljanski purgar zadnji čas spravili tudi na polje gasilstva, da ne bi zaostali za naprednejšim »Jutrom«. Kadar se pa ata kakšne stvari lotijo, je to sigurno znamenje, da so se je že lotili »die verdammten Klerikaltzen«, in sicer temeljito. To velja tudi za gasilstvo, ki ga SLS, oziroma sedanja magistratna večina korenito izpopolnjuje in spravlja iz zanemarjenega stanja, v katerem je bila pod atavotvo komando. Kot pretvezo služi liberalnemu glasilu prostovoljno gasilstvo, ki da ga hoče sedanja mestna večina »uničiti«. No, uničevali so gasilstvo liberalci, ki so mu dajali 5000 K letne podpore, tako da gasilstvo ne razpolaga iz tiste dobe z ničemer drugim nego s celim kupom raztrganih cevi in nad 50 let starih orodjem ter lestvami, iznad katerih bi se dal pogasiti komaj atavot kurnik. Zato pa take polomije pri gasenju kakor n. pr. pri Zanku na Marijinem trgu, kjer se je pokazalo, da liberalni gasilski komandanti, ki sami o gasilstvu pojma niso imeli, niso mogli skrbeti za pripravo, orodje ter izvežbanost članov. Varnost velenesta pred požari se da zasigurati samo potem sodelovanju poklicnega in prostovoljnega gasilstva, ker zahteva gasilstvo v današnjih razmerah poklicne strokovne izvežbanosti. Kar se poklicnih gasilcev tiče, naj bo ata rajši tiho. Poklicni gasilci so od 1. avgusta 1922 bili dan in noč permanentno v službi, vsegaskupaj pa do danes 10 dni prosti. Sedaj, ko se je moštvo kompletiralo tako, da je skupaj z reševalci 17 moš, se je služba tako razdelila, da je vsak gasilec vsak tretji dan 24 ur prost, 48 pa jih ima permanentno službo. Gasilci so s tem popolnoma zadovoljni ter so popolnoma voljni delati poleg svojih profesionalnih del tudi gasilsko, kajti če je to mogoče povsod drugod, kjer imajo upeljano poklicno gasilstvo, bo to mogoče tudi v Ljubljani. Kar se pa tiče gasilskega »kulukac« na mestni pristavi, ima mestna občina tam ogromno množino sena ter do 80 glav konj. Tako premoženje se mora pač zasigurati s stalno gasilsko stražo, ki bi obstojala iz profesionalistov, ki stalno na pristavi delajo in so takoj na razpolago, če izbruhne požar. Liberalni občinski svet o tej stvari še pojma ni imel ter mu niti v glavo ni padlo poskrbeti za varnost toli dragocenega mestnega blaga. Morebiti bi šli ata seno stražit s kakšno kanglijico vode, ker se tako dobro na gasilstvo razumejo?

Ij Iz tajne seje občinskega sveta dne 2. avgusta: Občinskemu svetovalcu ter šolskemu ravnatelju Janku Jegliču se podeli takega prosto meščanstvo v priznanje zaslug, ki si jih je pridobil za mestno občino na polju šolske prosvete, mladinske vzgoje ter ljudske izobrazbe ter na polju dela za obče koristi mesta Ljubljane. — Rudolf Rusjan, gradbeni nadoficijal pri pokrajinski upravi, oddelek za kmetijstvo, se imenuje s 1. avgustom 1923 mestnim stavbnim nadoficijalom I. razreda, VIII. činovnega razreda magistratnih uradnikov, skupine B. — Mestni stavbni svetnik ing. Ignacij Štembov se pomakne s 1. avgustom 1923 v VI. činovni razred. — Mag. komisar dr. Arnost Brilej se pomakne s 1. avgustom 1923 v VIII. činovni razred. — Mestni stavbni nadoficijal Anton Senčar se pomakne s 1. avgustom v VIII. činovni razred. — Mestni pomožni uradnik Ivan Pavček se imenuje s 1. avgustom stalnim magistratnim oficijantom. — Franc Škerlj se name-

Evo par potez iz duševne fiziognomije Firka Volčiča!

Za binkošti 1915 smo morali na vrat nos zapustiti Gorico. Kar je kdo v nagibi zbasal v nahrbtnik in kovček ter lahko kdel lastnorodno, to je — rešil«. Čez par mesecev pa se je meni nudila priložnost, da po železnici spravim na varno, kar je goriskem stanovanju ostalo pred laškimi anatami. Toda kam s to navlako, ko se begunska povodenj bila že razlila daleč na sever in so se vrata pred »nadležnimi« agenciji vse prej ko pa rada odpirala! Pa sem veliko pomišljal ter, takrat v vojaški suknji, brez uvoda pisal Volčiču v rezno, ali bi pod njegovo streho ne bilo prostora za mojo ropotijo, za ženko in otroka. In takojšnji odgovor je bil glasil, da najjo sicer tudi v farovžu že begunec, a naj kar hitro pošljem »vse troje«. In šel sem. In tako je prišlo, da je preljubo ženko k večnemu počitku spremljal isti brezenski zvon, ki je te dni slednjič zvonil v našem prijatelju.

Na binkoštni ponedeljek 1918, bil sem v vojaškem dopustu, grem z rodbinico po neki cesti v mariborsko smer. Nasproti mi pride 10—12 letno dekletce, ki so mu nabrane v čuden nasmeh in ki mu v roko visi par pošvedranih čevljev. — Kam daleč, punca?« Nič odgovora. »Kako je ime?« Zopet nič odgovora in čuden pogled pa čuden nasmeh. In smo se razšli. A na povratku zvečer izvema še ua

sti stalno v II. kategorijo nižjega tehničnega osebja, 1. plačilne stopnje. — Matija Kos se namesti stalno v II. kategorijo nižjega tehničnega osebja, 1. plačilne stopnje. — Franc Culjkar, začasní pomožni kurjač, se namesti s 1. avgustom 1923 stalno v II. kategorijo nižjega tehničnega osebja, 4. plačilne stopnje. — Ludovik Stajno, sedlar pri mestni pristavi, se imenuje stalnim uslužbencem II. kategorije, 5. plačilne stopnje nižjega tehničnega osebja. — Andrej Masle se imenuje stalnim uslužbencem II. kategorije, 6. plačilne stopnje mestnega nižjega tehničnega osebja. — Franc Lampič, tesarski delovodja, se imenuje stalnim uslužbencem II. kategorije, 3. plačilne stopnje nižjega tehničnega osebja. — Ravnatelj Ant. Jugu dospe s 1. novembrom 1923 IV. petletnica, prof. dr. Pavlu Grošlju s 1. oktobrom 1922 IV. petletnica in profesor dr. Rudolfu Moletu s 1. aprilom 1923 IV. petletnica. — Magistratni ravnatelj dr. Valentin Zarnik se pomakne v IV. činovni razred. — Ravnatelj Ciuha se pomakne v V. činovni razred. — Računskemu ravnatelju Volcu se prizna funkcijska doklada mesečno 500 Din od majnika 1923 naprej.

Ij Policijska kronika. Franciški Kardina v Kosezah je bila ukradena 2000 kron vredna ura. — Zepna ura je bila ukradena Ivanu Čučku. — Na dolenskem kolodvoru je bilo ukradenih 43 in pol kilograma podplatov.

Ij Prefričan tat. Ob 12. uri popoldne, ko so bili uradniki še zaposleni v menjalnici Reicher & Turk v Prešernovi ulici, je neznan vlomilec odprl s ponarejenim ključem izložbeno okno in pobral 1 bankovec za 100 č. K, 2 bankovca po dolarju, 1 bankovec za 100 frankov, 20 švicarskih frankov, 1 funt šterlingov, 150 lir, 10.000 a K, 100 romunskih lejev in 25.000 mark. Ljudje so gledali, kako je tat pobiral bankovce — misleč, da to dela kak uslužbenec menjalnice.

Ij Mestna zastavljavnica ima tomesečno dražbo decembra 1922 zastavljenih predmetov 9. t. m. popoldne.

Ij Policijska je dobila številke, je naznanil 31. pr. m. »Slovenski Narod«. Bogve, katero številko dobijo ata?

MESTROVIČEVA RAZSTAVA JE NEPREKLICNO ODPRTA SE DO SREDE, DNE 8. AVGUSTA!

Prosveta.

Dr. Fr. Kotnik:

Ob tridesetletnici muzejskega društva v Ptujju.

Dne 8. avgusta bo minulo 30 let, odkar je bilo v Ptujju ustanovljeno Muzejsko društvo. Zato je primerno, ako se ozremo na postanek in zgodovino tega društva, ki je tudi danes važen prosvetni faktor v severni Sloveniji.

Smisel za raziskovanje starega Poetovija se je v Ptujju precej pozno pojavil. Akoravno sta si že v 70 letih prizadevala Kräber in pl. Fichtenau, da bi ustanovila v Ptujju muzej, se je to prizadevanje izjalovilo, ker meščanstvo ni imelo zato smisla. Tu pa tam so našli kako starino, toda boljše stvari so odpeljali v dunajski dvorni muzej ali graški Joaneum, celo britski muzej v Londonu ima baje dragoceno najdenino iz starega Poetovija in le malo reči so shranili v prostorih prejšnje spodnje gimnazije.

Leta 1891. pa je objavil nadporočnik Karl Groß brošuro: »Ein Zukunftsplan für Pettau«. V tej knjižici je omenil med drugim, da imajo mala mesta kakor Celje, Krems in druga, muzeje za rimske starine. Ptuj pa ima več rimskih starin kakor vsa druga mesta. Opozoril je na zaklade, ki so že dva tisoč let komaj 1—2 m globoko pod zemljo zakopani, ki jih je treba dvigniti in ohraniti ptujškemu mestu. Ta brošura je vzbudila misel za ustanovitev muzeja in bilo je samo vprašanje časa in denarja, da se ideja uresniči.

»Pettau Zeitung« z dne 1. aprila 1893. je poudarjala važnost in potrebo, da se ustanovi muzej in takratni urednik se je ponudil, da izdela pravila in vodi priprave.

Ptujsko olupševalno društvo se je oprijelo zadeve in pobiralo v ta namen denar. Zbirka je bila majhna, a začetek je bil. Dne 27. aprila so se zbrali darovalci, da bi se posvetovali o ustanovitvi muzeja. Nadaljnja dela so bila poverjena posebnemu odboru, v katerem so bili župan Eckl, profesor Gaupmann, geometer Krupička, Jos. Ornig, Maks Ott, Ferd. Raip in okrajni glavar pl. Scherer.

Komite je v seji dne 9. maja l. 1893. sklenil, da bo po vzoru celjskega muzejskega društva ustanovil za vzdrževanje lokalnega muzeja posebno društvo. Dne 3. avgusta 1893. l. se je vršil v Reicherjevi gostilni, kjer je sedaj Tammova delavnica, ustanovni občni zbor Muzejskega društva v Ptujju. V odbor so bili izvoljeni: za predsednika Jos. Ornig, za preda. namestnika prof. Cilensček, za tajnika Maks Ott, za blagajnika Jos. Gspaltl. Drugi odborniki so bili: Krupička, Rajmund Sadnik in Viljem Blanke. Ptujška občina in mestna hranilnica sta dovolili gmotno podporo, l. 1897, pa jima je sledil tudi štajerski deželni odbor.

Leta 1895. je bil izvoljen za predsednika prof. Ferk, ki še sedaj živi v Gradcu. Ta je zbral v gradu Gamlitz pri Arzevu precejšnjo kulturno-historično zbirko. Ze pred svojo preselitvijo v Ptuj je izjavil, da prepusti svojo bogato zbirko pod govorljivimi pogoji ptujškemu mestu. Se v istem letu se je pričel prevoz v 78 zabojih. Za razvrščitev Ferkeve zbirke so adaptirali lokal v takolimenovanem »Sportsammelhausa«, kjer se še sedaj nahaja ptujski Ferkov muzej. Še le večina slovenski odbor je po prevratu znal primerno ceniti Ferkove

zasluge za Muzejsko društvo in občni zbor ga je imenoval na predlog dr. Brunnna za častnega društvenega člana.

Da bi dobili pregled o bogati Ferkovi zbirki, so se lotili katalogiziranja. Felsner, ki je znan po svoji knjigi o Ptujju, katero je spisal po Rajspovi ptujski zgodovini, je sestavil katalog obeh muzejev. Profesor Pirchegger je sestavil katalog društvene knjižnice, dr. Brem pa za zoologično in mineralogično zbirko.

Da bi uredili rimsko zbirko in da bi bilo mogoče nadzorovati vedno češča izkopavanja, je društvo začetkom l. 1907. predlagalo naj se nastavi poseben varuh. Odločili so se za upokojenega poštnega oficiala Fraganu iz Dunaja, ki si je bil že stekel za raziskovanje starega mesta Carmuntum na Nižje Avstrijskem precejšnjih zaslug. Le dve leti je opravljal svojo službo, umrl je leta 1909. Po njegovi smrti se je delo varuha razdelilo v odboru med 3 člane. Obsežna numismatična zbirka je ležala na kupu. Uredil in katalogiziral jo je g. Gailhofer sen., kateremu se zahvaljujem tudi za te podatke, ki jih je zbral ob društveni petindvajsetletnici. V. Skrabar in dr. Abramič, sedanjí ravnatelj splitskega muzeja, pa sta uredila in vpisala rimski oddelek.

Muzejsko društvo je tudi pridno kopalo. Prof. Ferk, Kohaut risarski učitelj na gimnaziji, geometer Krupička in urednik »Pettau Zeitung« Felsner so preiskali stara grobišča na Hajdini in na Zgornjem Bregu. Profesor Gurliitt je našel l. 1899. prvi, leta 1902. pa drugi Mitrej.

V letih 1904—1918 so sistematično kopali Skrabar, Riede, Fragan, prof. Kromayer, dr. Abramič, dr. Egger ter dr. Winkler. Izkopavanja je podpiral s posredovanjem dvornega svetnika Reischea arheološki institut na Dunaju.

Leta 1913. so našli tretji Mitrej (na Bregu). Društvo je kupilo zemljišče okoli Mitreja, in stambenik Dengg pa je sezidal zanj posebno poslopje. Istega leta so našli tudi prostor, kjer je vodil rimski most črez Dravo, major Frank pa je s pionirji izvil nekaj kamnov rimskega mostišča iz Drave.

Društvo se je udeležilo l. 1911. tudi arheološke razstave v Rimu, kjer so odkazali ptujskim objektom po posredovanju tam navzočega dr. Abramiča ugodne prostore, še danes se bo najbrž nahajal odtis ptujškega »prangerja«, Orfejvega spomenika, ki stoji pred ptujskim mestnim stolpom, v Dioklecijanovih Termah v Rimu.

Društvena prizadevanja in delavnost so priznavali tudi drugod. V. Skrabar je bil imenovan za konservatorja in muzej so obiskala različna društva. Oktobra l. 1909. so bili v Ptujju nemški filologi in šolniki, septembra 1911. l. nemški arhivarji, l. 1913. dvakrat prof. Heberdy z arheološkim epigrafičnim seminarjem iz Gradaca, aprila 1914. dvorni svetnik Borman iz Dunaja s 24 slušatelji arheološkega epigrafičnega seminarja.

Društvo je imelo l. 1918. 100 članov. Toliko o društvenem delovanju pod Avstrijo. Danes šteje društvo 280 članov, število se je skoraj potrojilo, kar moramo pripisati na račun prosvetnega tekmovanja med ptujskim prebivalstvom.

Ko so prevzeli po prevratu tudi slovenski odborniki mesta v odboru, so se zavedali, kako važna kulturna ustanova je ptujsko Muzejsko društvo. Ker je muzej natrpan, so si prizadevali, da bi pridobili nekdanji dominikanski samostan za društvene muzejske prostore. Ta namera se je izjalovila, ker je zopet vojaštvo zasedlo prostore v dominikanski vojašnici. Pridobitev večjih prostorov za muzejske zbirke mora ostati stalen program vsakega odbora, le tedaj bodo bogate zbirke prišle do veljave, če jih bo mogoče primerno razvrstiti. Društveni muzej obsega 4 dele. Mestni Ferkov muzej v prostorih realne gimnazije ima 3. l. lapidarij, v katerem so shranjeni rimski epigrafični in drugi spomeniki, med njimi tudi l. mitrej. Razen tega so tam tudi nagrobni spomeniki s ptujškega pokopališča, ki so prišli že po prevratu tja. Tam je dobil prostor med rimskimi kamni tudi cesar Jožef II., ki je stal prej v mestnem parku ob Dravi. 2. oddelek obsega oržarno, oddelek za ptujsko mesto in veliko sobano, v kateri so razvrščene raznovrstne majhne izkopanine iz raznih dob. Tam je nameščena tudi bogata knjižnica, razvrščena je bogata numismatična zbirka, največ novec je iz rimske dobe. Posebna sobica hrani društveni arhiv. V 8. oddelku je razpostavljena kulturno-historična in narodopisna zbirka ter zoološka in mineraloška. Ta je bila prej v posebni sobi, ki pa se rabi danes v učne svrhe. 4. del muzeja je muzej zase, to je mitrej na Bregu pri Ptujju, ki ima posebno stavbo nad starim rimskim Mitrejem. Po prevratu je izvršil tam g. Gailhofer jun. voljivo podobo solnčnemu bogu Mitri po reliefu v mitreju v Osterbrucken. Na prvi pogled se ti zdi, da je naraven relief, ki ga je slikar dobro imitiral. Mitrej na Sp. Hajdini je državna last in ima posebnega varuha. To je stari Vnuk, ki je izkopal že marsikatero starino in ki ga solnčni bog Mitra baje hodi strašiti, a ga vedno pana. Tudi ta Mitrej oskrbuje Muzejsko društvo v Ptujju. — Kar je društvo pridobilo za muzej po prevratu objektov, je objavljeno v mariborskem »Caspisu« za zgod. in narodopisjec. — Razširitev muzeja je torej ena izmed glavnih točk vsakokratnega društvenega odbora. Muzejsko društvo se po prevratu radi gmotnih razmer še ni moglo lotiti večjih izkopavanj. Kopalo je pri Modriču na Pohorju, kjer je stal Mitrej, katerega deli so shranjeni na Bregu. O mitreju pri Modriču je objavil konservator Skrabar razpravo v Buličevem zborniku. Kopalo se je tudi pri Slovenji vasi, kjer se je vršilo že pred leti izkopavanje predmetov La-Ten dobe. Toda tudi to delo ni rodilo kakih novih znanstvenih uspehov. O tem bo prinesel poročilo bolgrajski »Starinar« izpod Skrabarjevega peresa.

Društvena predavanja so imela vedno lep uspeh. O zgodovini Poetovija je priredil serijo pre-

davanj okr. sodnik dr. Travner, o Dioklecijanovi palači v Splitu je predaval dr. Abramič iz Splita, o starokrščanski dobi v Sloveniji in na Hrvaškem univ. prof. Egger iz Dunaja, o Tut' anch' Amunovem grobišču ravnatelj dr. Mantuani iz Ljubljane, o Slovincih in umetnosti dr. Stelč. Večina predavanj se je vršila v mestnem gledališču s skioptičnimi slikami. Za september in oktober sta objavlila predavanja rektor dr. Kidrič iz Ljubljane in prof. dr. Fr. Kovačič iz Maribora. Predavanja so vedno dobro obiskana, zato bo odbor započeto delo nadaljeval in povabil še druge predavatelje.

Ze avstrijski arheološki institut je hotel izdati »Vodnika po Poetoviju«, kakor ga je izdal že za druga mesta. Oskrbel si je tudi že klišee. Zato je društveni odbor pod predstvom sedanjega inspektorja Vajde storil prav, da je sklenil izdati »Vodnika po Poetoviju«. Društvo je nabiralo po Ptujju in okolici prispevke ter nabralo tretjino tiskovnih stroškov. Te dni bo izročil dr. Abramič odboru svoj rukopis, nakar se bo lahko začel ta staviti. Vodnik bo izšel v slovenskem in nemškem jeziku in bo prvi take vrste v naši državi.

Pravila Muzejskega društva v Ptujju pravijo, da je društveni namen raziskovati lokalno zgodovino Slovenije. Da je društvo s pridom raziskovalo lokalno — posebno rimsko zgodovino, o tem nas je prepričalo že kratko poročilo o njegovem tridesetletnem delovanju. Na ptujškem gradu in na Hajdini pa so našli tudi staroslovenska grobišča. Če hodimo danes Ptujčani in okoličani po grobovih naših prednikov, je pa naša prva dolžnost, da posvetimo tudi slovenski zgodovini svojo pozornost. Druga dolžnost je, da zberemo še ohranjene stare narodopisne predmete iz okolice ter jih shranimo v muzeju. Obrnimo pozornost tudi na narodopis ptujške okolice!

Da je naše društvo tudi v naši kraljevini že dobro znano, kažejo različni poseti. Če so prej hodili k nam nemški vseučilišni profesorji s svojimi dijaki, hodijo sedaj jugoslovanski. Vseučilišni profesor dr. Senoa iz Zagreba je bil s svojimi slušatelji že dvakrat pri nas. Prvič je prišel z geografii, drugič pa s slušatelji pedagoške visoke šole v Zagrebu. Mons. Bulič je postal naš častni član, tudi proesorji dr. Vulič, dr. Petkovič in Jovan Cvijič iz Belgrada so posetili naš muzej in Mitreje. A tudi Dunajčanje še prihajajo. — Učiteljše iz Maribora pod vodstvom ravnatelja Pirca nas je lani obiskalo. Iz Čakovec, iz Medjimurja in iz daljše in ožje okolice pa prihajajo v velikem številu osnovne in meščanske šole s svojimi učitelji. Obisk muzeja je v naši državi obilnejši od prej. To je gotovo dobro znamenje za zgodovinski pouk na vseh teh šolah, kaže pa tudi, da zavzema Ptuj s svojimi starinami važno mesto. Prof. dr. Kovačič je zapi, sal v Buličevem Zborniku, da čaka starokrščanski Poetovio še svojega Buliča, ki bi zasledil in dvignil starokrščanske ptujške spomenike, ki bi odkril — nemara dve baziliki. Res je to. Novemu knezoškofu dr. Karlinu, o katerem je znano, da ljubi vedo, priporočamo, da vzgoji vsaj enega naslednika dr. Stegenšku. Kravato ga potrebuje lavantinska škofija, slovenska znanost, stari Poetovio in stara Celeia!

Na Dobrihah. 30. julija 1923.

Orlovski vestnik.

Orlice-telovadkinje dobe izkaznice za polovnično vožnjo na katoliški shod brez plačila o pri svojih krožkih. Orlice-netelovadkinje pa dobe izkaznice kakor drugi udeleženci proti plačilu pri krajevnem pripravljalnem odboru. — Ako kateri krožek izkaznice ni prejel, naj jih reklamira pri Orliški Podzvezi.

Dijaški vestnik.

d Kamniška podružnica SDZ ima sestanek v torek, dne 7. avgusta ob 3. popoldne v Domžalah. Na sporedu je referat tov. Ahčina, poročila in razgovor o sekcijah, prireditvah, izletih in slučajnostih. Udeležba obvezna.

Poštni vestnik.

Poštno pristojbine za pisemske pošiljke v inozemstvo. Poroča se nam, da prihaja na poštne urade številna, v inozemstvo namenjena korespondenca, ki ni frankirana po novem, od 1. avgusta t. l. veljavnem pristojbeniku. Od 1. avgusta t. l. se je zvišala pristojbina za nekatere vrste pisemskih pošiljk, namenjenih v inozemstvo, in sicer v naslednji meri: a) za navadna pisma in zaprte dopisnice (zalepke) do 20. g ali del te teže od 2 na 3 Din, za vsakih nadaljnjih 20 g ali del te teže pa na 1 Din 50 par. b) za dopisnice od 1 Din na 1 Din 50 par. Pristojbina za tiskovine, tiskovine za slepce, vzorce brez vrednosti, poslovne papirje in mešane pošiljke in pa pristojbina za posebno poslovanje (vpisnina, ekspresnina, povratnica) ostane za sedaj neizpremenjena. Pristojbina za plemenit preklje pošiljke ali za izpremembo naslova je odsihmal 5 Din.

Izpred sodišča.

Stražnika se je lotil. V maju t. l. so po naboru fantje popivali v restavraciji »Južni kolodvor«. Ker so pri tem postali preglašni in razgrajali, je gostilničar poklical stražnika. Ko je ta prišel, so ga fantje podili ven. Janez Setina iz Tacna pa se je v družbi nekaj tovarišev lotil stražnika Vida Bevca, ki se je nasilnežev obranil šele, ko je potegnil sabljo in z njo lahko ranil Setino. Setina se je moral zagovarjati pred tuk. deželnim sodiščem, kjer je dobil en mesec zapora.

Surova druhal. Čevljarski mojster Peruzzi se je vozil na kolesu skozi Medno proti Šiški. Kraj ceste je stalo več fantov, ki so ga zmerjali s smrkovcem. Ker pa se je Peruzziju prav v tistem času odvezal zavitek, je stopil s kolesa. Tedaj se je vsula proti njemu cela tolpa fantov. Maks Sušteršič, elektro monter iz Stanetič št. 16, mu je v družbi z nekim Edmundom

Weber nastavlil nož na prsi. Ostali fantje pa so razbijali po kolesu in mu napravili 364 škode. Peruzzi se je nožav in groženj tak prestrašil, da je zadobil srčno nevrozo in ne raste nijo. Sušteršič je bil obsojen na tri mesece težke ječe.

Nepošten trgovski pomočnik. Trgovski pomočnik Josip Kolar iz St. Vida nad Ljubljano je bil zaposlen pri Angeli Poličar, jeseni 1922 ji je izmaknil enkrat 3000, drug pa 5000 K gotovine. V začetku leta 1923 pa si je pod lažljivo pretvezo, da je upravičen za Poličarjevo kasirati dolgove, prisvojil nekaj okoli 10.000 K. V aprilu t. l. pa je na ta način izvil od Franceta Zaleta v Stanetičah žganja v vrednosti za 8797 K, češ, da ga zanj prodajal. Od Franje Grajzer je po pretvezo, da ji bo dal 26 škatel egiptovskih cigaret, izvil znesek 5200 K, od Marije Dis je izvil posojilo 2300 K. Ivanko Možina oškodoval na jedi in pijači za 200 K. — Sodšče mu je prisodilo 6 mesecev težke ječe.

Nesreča na postaji Zalog. Železniški strojevodja Valentin Klopčič iz Ljubljane je dne 24. marca 1923 vodil nabiralni vlak št. 894, vozi iz Ljubljane proti Zidanemu mostu in kateremu s eje imelo v Zalogu priklopiti nekaj vagonov. Strojvodja je, ne da bi vprašal službojočega uradnika, kateri tiri so prodirigiral vlak na tir, kjer so se že nahajali vagoni. Vlak pa je trčil ob tej priliki v tovarni vlak, ki je ravno tedaj pripeljal iz Zidanega mosta, in strojevodja vsled goste megle ni mogla opaziti preteče nevarnosti ter iste prečiti. Pri tem se je razbil službeni voz, kateremu se je nahajal Matija Prelec. ki je dobil precej težke telesne poškodbe na leve kolenu in v gorenjem sklepu leve noge. Klopčič je vsled te neprevidnosti bil obsojen na dni zapora.

Turistika in sport.

Ilirija: Kaufm. SK, Celovec 10:0. (Dru dan) — Vsled železniške stavke so morali ostati Celovčani večeraj v Ljubljani in tako prišlo do revanšne tekme, ki je končala z visoko zmago Ilirije. Kakor kaže že rezultat, je vodila igra pod veliko premočjo Ilirije. Ogramba Celovčanov je bila vso igro preobličena z odbijanjem neprestanih napadov našega moštva. Skoro vsak napad se je končal s ključil z ostrim strelom na gol in golmanje je našel obilo prilike, da je pokazal svoj lep talent. V moštvu Ilirije je delovala ogramba skoro brezhibno, halfi, posebno desni so bili dobri, v napadalni vrsti se je igralo boljše na krilih kot v sredini. Celotno moštvo je podalo dobro skupno igro ter v vsakem okoliščinu daleko nadkriljevalo goste. — G. Beneš sodnik je vohče zadovoljeval. Vsled mafih dosedanje prakse je včasih negotov in prepričan v odločitvah, obeta pa, da se v kratki razvije v dobrega sodnika.

Poizvedovanja.

Zgubil se je v sredo okrog 10. ure zvečer moški dežnik, po vit v palico, na potu od gostila Pečničar (vulgo Petrač), St. Jakob ob Savi, čez Črnuče v Ljubljano. Pošten najditelj se prosti, da ga odda proti nagradi v upravništvo »Slovenca« v gostilni Petrač v St. Jakob. Pred nakupom se vsaj

Mladenič, star 21 let, maturant in absolvent trgovskega tečaja na obrtni šoli popolnoma vešč knjigovodstva, izurjen strojepisec i šče e primerne službe. P. t. ponudniki naj se blagovolijo obrniti na uredništvo »Slovenca«.

Meteorološko poročilo

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Relativna vlažnost v C	Nebo, vetrovi	Pudarcina v mm
2./8. 21 h	738.4	21.6	1.8	jasno	—
3./8. 7 h	739.8	19.7	1.5	p. obl.	—
3./8. 14 h	739.2	23.9	2.3	jasno sv.	—

BERSON
gumijevе pete in gumijevi podplati
so se pocenili!

Ljubljanec strojepisec edinole »Slovenca«, Zastava Ljubljana, Selenb. ul. 6-1.

Zahvala.

Zahvaljujemo se dotičnemu, ki je dal obnoviti napis na nagrobnem spomeniku najinega brata dr. Matija Prelesnika na pokopališču pri Sv. Kristofu v Ljubljani. Ker ne vemo, kdo je bil tisti dobitnik, se mu tem potom zahvaljujemo in bi bile prav hvaležne, če bi se oglasil, da bi mu povrnilo stroške. 4672

Sestri Ivana Samec in Ann Somrak, Ponikve št. 48, p. Videm - Dobropolje.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. RODOSCHEGG
ne ordinira
do začetka septembra.

Dr. PUHER
zobozdravnik, Poljanska cesta 16
ne ordinira
do 19. avgusta 1923.

Absolventinja drž. 2-raz. trgov. šole, s prav dobrim uspehom, išče mesta praktikantke ali kontoristnje (začetnica). — Ponudbe na upravo pod: Praktikantinja E S. 4664

14 letno dekle
iz dobre in poštene hiše, ima veselje do trgovine, išče primernega mesta, da se izuč. — Naslov na upravo «Slovenca» pod «DEKLE». 4625

Dobro kuharico
samostojno, od 35 do 40 let staro, išče bolje stoječa rodbina v Splitu (glavno mesto Dalmacije). Konec meseca avg. pride službodajalec v Ljubljano ter bi kuharica takoj z vsem odptovala z njim v Split. Plačajo se potni stroški; dobra mesečna plača po dogovoru. Reflektira se samo na mirno, samostojno osebo za več let; samo za kuhinjo (posebej se drži sobarica). — Ponudbe z zahtevki plače in prepis spričeval na upravo «Slovenca» pod «OZBILJNA 4524».

Učiteljico
za italijanščino in glasovir
za poučevanje 5 letnega otroka v popolnanskih urah iščemo. — Ponudbe je poslati na upravništvo pod: «Italijanščina in glasovir 4595».

Seliškar Ivan, urar
priporoča svojo delavnico, v kateri izvršuje vsakovrstna popravila točno in ceno. — Strokovni urar za popravila stolpnih (turnskih) ur, montiranje novih in prenoviranje tudi starih. — LJUBLJANA, NOVI UDMAT 18. 4685

Naprodaj imam:
STISKALNICO in MLIN za sadje trehi in prešati in napol krito KOČJO, vse v dobrem stanju in za nizko ceno. — FR. JERKO, Črnuče št. 10 — Ježica. 4676

Prodajam dva konja
enake barve in KOČJO po zmerni ceni. — Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 4626.

Motorno kolo
malo rabljeno, v zelo dobrem stanju, 2½ HP, se po nizki ceni takoj PRODA. — Naslov pove uprava lista pod št. 4682.

Pisalni stroj
rabljen, z vidno pisavo, v dobrem stanju, za ceno 2500 Din takoj NAPRODAJ. — Naslov pove uprava lista pod št. 4683.

Prodajam mlade pse
(volčje pasme). Rožna dolina 123. 4665

Citraši!

SLOVENSKE NARODNE PESMI S KOROSKEGA za citre in petje, priredil in izdal Ivan KIFERLE v Ljubljani, Koroška ulica 8/II. (gostilna Maček). Zvezek XI. vsebuje 30 narodnih pesmi, ki so razen zadnje vse s Koroskega. Vsebinska bogata, oblika lepa, papir prvovrsten. Cena 20 Din, s pošto 2 Din več. Ker je zaloga majhna, se dobijo zvezki le pri izdajatelju. Pošilja pa se le proti predplačilu, ker je to najhitreje in najceneje.

Priprosta domača veselica
Naznanjam slav. občinstvu, da priredim v nedeljo dne 5. avgusta popoldne priprosto domačo PLESNO VESELICO na LAVERCI pri OGRINU. Za dobro pijačo, kakor različna jedila, bo preskrbljeno. — Se priporočam za obilen poset — DOLŠAK, gostilničar.

Razglas.
Prostov. javna dražba
usnja, čevljev, manufakturnih ostankov itd., se vrši v torek, 7. ob 9. dopoldne na dvorišču hiše, Vidovdanska cesta 2.

Športne in orlovske čepice
iz sukna in usnja, šivane KLOBUKE ter hišne ČEVLJE izdeluje ALBIN JAZBEC, Kranj. — Paviljon «L» št. 464 na Ljubljanskem velikem sejmu. 4687

HIŠO Z GOSTILNO
ali brez nje, IŠČEM V NAJEM, na deželi, blizu železnice kjerkoli v Sloveniji, za takoj ali pozneje. — Ponudbe pod: «MIRNA STRANKA» poštno ležeče, šmarino pri Litiji. 4692

Prodajam:
1 OSEBNI AVTO. znamke «Daimler», 6 sedežev, 35 HP. — 1 OSEBNI AVTO znamke «Torino Fiat», 6 sedežev, 24 HP. — 1 OSEBNI AVTO znamke «Laurin Klemens», 4 sedeži, 24 HP. — 1 MOTORNO KOLO s priklopnim vozom (Belwagen), 6 HP, 2 cilindra. — 2 BLAGAJNI (Kassa) št. 1 in št. 4. — 1 REGISTER-BLAGAJNA «Nationale». — 2 SEDLARSKA ŠIVALNA STROJA zn. «Singer». — 1 AMERIK. ŠIVALNI STROJ za najmočnejša dela. — Ogleda se v GARAZI STUPICA, Slomškova ulica št. 6, ter se tam dobijo natančna pojasnila. 4686

Naprodaj imam: šivalni stroj, ženske in moške plašče, 4 fotelje in zofo. — Vpraša se pri lastnici Mar. Jelenič, Stara pot 1/L, 3. vrata, od 11.—3.

Uro štoparico
novo ali rabljeno, TAKOJ KUPIM. — Naslov pove upravništvo «SLOVENCA» pod št. 4681.

Štedilnik
dobro ohranjen, nekaj POHIŠTVA in še več drugih stvari, se po NIZKI CENI PRODA. — Ogleda in poižve se od 12. do 2. in od 6. ure zvečer naprej na BREGU št. 2, I. nadstr. 4678

Brusnice (Preselbeer) razpošilja proti povzetju vsako množino po najnižji dnevni ceni tvrdka VERDNIK & ŠPLIHAL, Misljinje. 4646

Manjši (štulni) mlin
blizu kolodvora, vzamem v najem. Ponudbe pod «štulni mlin» na upravo lista.

Trgovska hiša
z dobroidočo trgovino na glavnem trgu v industrijskem mestu pri Celju, NAPRODAJ. Plačljivo je treba 200.000 Din. — Ponudbe je poslati pod šifro: «ZLATA JAMA» na upravo lista. 4632

Koroška tvrdka za izvoz LESA osebno v Italijo in preko morja, s prvovrstnim prodajnim aparatom,

želi interesne skupnosti
s strogo solidno slovensko lesno produkcijo, ki v glavnem izdeluje les «TRAVI». Poročila in informacije na upravo lista pod: »REGER UMSATZ 4596«.

Trgovski lokali, pisarne in stanovanja
v Mariboru
SE ODDAJO v novi stavbi, v središču mesta, na najbolj prometni ulici. Informacije daje «ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D., PODRUŽNICA MARIBOR. 4560

Proda se:
Puch-motor 2½ H. P. in pomožni motorji znamke Cockerell ¼ H.P. po nizki ceni. — AVTO FLORJANČIČ, LJUBLJANA. 4454

VELIKA ZALOGA
klobukov in slamnikov
se dobi pri
Franc Cerar
lovnar v Slobu, pošta Domžale.

Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri KOVACEVIC i TRŠAN v LJUBLJANI, Prešernova ulica št. 5. Sprejemanje v sredo. Zaloga v Celju, Gosposka ulica 4.

Naprodaj je hiša z vrtom
njivo in nekaj gozda. Cena 20 tisoč dinarjev. Pošta Krka pri Stični, vas Podbukovje št. 37, Dolenjsko. 4599

L. Mikuš
Ljubljana, Mostni trg 15
priporoča svojo zalogo dožnikov in solčnikov in sprehajalnih palic. Popravila točno in solidno!

»REFORM«
STEKLENICE
za KONSERVIRANJE SADJA, POVRTNIN i MESA so priznane NAJBOLJŠE in obenem tudi NAJČENEJŠE! GLAVNA ZALOGA za JUGOSLAVIJO pri tvrdki **LOVRO PETOVAR IVANJKOVCI.** CENIKI na ZAHTEVO!!

Arhitekt in mestni stavbenik
Viljem TREO
Ljubljana, Gosposvska cesta 10. Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850. se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Naznanilo.
Vljudno naznanjamo cenj. damam, da se je preselila trgovina z damskimi klobuki Z. Gorjanc & Ko. z Mesinega irga 3, na Sv. Petra ceslo št. 27, zraven hotela TRATNIK. — Zahvaljujemo se cenj. damam za doseženo naklonjenost ter se tudi v bodoče priporočamo. Z odličnim spoštovanjem Z. GORJANC & Ko., modistka, Sv. Petra cesta št. 27. 4643

Bronaste zvonove viiva
najceneje in z dobavnim rokom od 2 do 5 mesecev
Zvonarna in livarna
št. Vid nad Ljubljano.

OVES -- KORUZO la.
na VREČE in VAGONE razprodaja M. BIELIČ, Dunajska cesta št. 33 pri «Balkanu» po najnižjih dnevni cenah. 3697

Landaver

za dva konja, prvovrsten, ima ceno na prodaj KMETIJSKA DRUŽBA, Ljubljana, Turjaški trg št. 3. 4569

Erman & Arhar
mizarstvo, ŠT. VID n. Ljubljano 4. Sprejemava vsa stavbna in pohištvena dela. Pohištvo lastnega izdelka stalno na zalogi. — Cene konkurenčne! — Postrežba točna. — Načrti in proračuni brezplačno. Se priporočava. 3295

Gradbeno podjetje
ing. Dukić in drug
Ljubljana, Boboričeva ulica 24.

Trbiški, podgane, sizenice, ščurki
na vsa golazen mora poginitu, ako porabljate moja najbolje preskušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poliskim in hišnim mišim Din 7.50, za podgane Din 7.50, za ščurke Din 10, za stenice Din 7.50 uničevalec moljev Din 4.— proti mršesom Din 7.50, mazilo proti ušem pri ljudeh Din 4.— in živali Din 4.—; na uši v obleki in perju Din 7.50; proti mršesu na sadju in zelenjavi proti mravljam Din 7.50. Pošilja po povzetju Zavod za eksport «ARTES» kem. laboratorij M. Jünker, Patrijska ul. 3. Zagreb 39. Trgovcem pri večjem popust odjemu.

Vrtnarske zadeve
posreduje
društvo »VRTNARSKA ŠOLA«.

Strojno mizarstvo in konc. pogrebno podjetje

M. GOGALA, Bled,
se priporoča za izdelavo: oken, vrat, portalov, stopnic, steklenih sten, verand in pohištva, in sicer od enostavne do najfinejše vrste. — Zaloga transportnih krst in prevzem pogrebnih transportov na vse strani naše države. :-:

Singer šivalni stroji
na celem svetu znani kot najboljši. — Podružnice in zastopsiva v vseh mestih. **LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 3.** Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. kat.

Ustanovljena 1871 Ustanovljena 1871
American Line
Redna potniška plova HAMBURG — NEW YORK s parobrodi na dva in tri vijake. — «MANCHURIA» 13.630 ton, «FINLAND» 12.322 ton, «MONGOLIA» 13.630 ton, «KRONLAND» 12.322 ton, «MINNEKAHDA» 17.221 ton. Izredno urejene kabine tudi za tretji razred. — Izvrsna hrana. Informacije dajo brezplačno zastopstva: **BEograd**, Karadjordjeva ul. br. 91, **ZAGREB**, Trg I, br. 16, **LJUBLJANA**, Marijin trg št. 2, **GRUŽ**, Obala, **SITOLJ**, Bankarska ulica br. 12.

Parna žaga Fran Ravnikar
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
kupuje po najvišjih dnevni cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

MEDJIMURSKI KONJI!
Polteški in čisto težki konji ter kobile za vprego in odgoj za gospodarstva in tovarne stoje stalno za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri **E. VAJDA** veletrgovina s konji **ČAKOVEC, MEDJIMURJE, JUGOSLAVIJA.** Brzojevi; Vajda Čakovec Telef. interurb. 59, 4

Zahvala.

Vsem, ki so ob nenadni nesreči ponosrečenega, nenadomestljivega, ljubljene in nepozabnega sina, gospoda

Nacko Koritnika

izrekli svoje sožalje in sočutje, se najiskrenejše zahvaljujem! Nadalje bodi izrečena zahvala č. duhovščini iz Jesenic in Koroske Bele, «Sokolu» iz Jesenic in Koroske Bele - Javornik, gasilnemu društvu, gg. dr. Schwabu in dr. Kogoju, ki sta takoj prihitala na mesto nesreče, članom slov. planinskega društva in C. M. družbi za Savo, Javornik in Korosko Belo, tovarniškimi uradnikom in mojstrom, darovalcem krasnih venčev in cvetja ter vsem in vsakemu, ki so blagega pokojnika spremlili na zadnji poti ter počastili njegov spomin. Jesenice - Staravas, dne 1. avgusta 1923.

Zalujoča rodbina Koritnik - Zorč.

EXPORT**Mesni izdelki****Prekajeno****meso****Goved****IMPORT****Centralna vnovčevalnica**

priporoča svoje prvovrstne **mesne izdelke** vsem cenjenim odjemalcem, vsaki dan **dvakrat sveže hrenovke, tlačinke, jetrne paštete, druge klobase in najizbranejšo specialiteto**. Nadalje razpolaga z vsemi vrstami **prekajenega mesa**. — Peča se z živo in **zaklano živino**, ter razprodaja na svojih stojnicah na Vodnikovem trgu **goveje meso** po konkurenčnih cenah.

Centralna vnovčevalnica
družba z o. z., Ljubljana.

**Zaklopni stoli,
klopi in mize.**
Rožmanč & Komp.
Ljubljana, Mirje 4.

Preselitev trgovine!

Naznanjamo uljudno, da smo preselili svojo trgovino z železnino od Cankarjevega nabrežja števil. 1 v svojo lastno hišo v

Stritarjevo ulico števil. 7.

v prejšnji lokal A. Schuster kjer bomo trgovino znatno razširili.

Prosimo sodobno za nadaljno naklonjenost, ter zagotovimo cenjenim odjemalcem najboljšo postrežbo. Z odličnim spoštovanjem

Breznik & Fritsch, trgovina z železnino.

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. COREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

Banatsko pšenico la.

razprodaja na vagonih, paritet vsake postaja v Sloveniji, M. BIELIC, Dunajska cesta 33, pri «Balkanu».

Za bližajoči se KATOLISKI SHOD priporočam v nakup

orlovske potrebščine

KLOBUKE, SLAMNIKE, ČEPICE in SRAJCE ter drugo modno BLAGO po zmerni ceni. — IVAN KUNOVAR, LJUBLJANA, Stari trg 10.

! ! ! AUTO ! ! !

BENCIN PNEUMATIKA
OLJE VSA POPRAVILA
MAST IN VOZNE

JUGO-AUTO d. z o. z. v Ljubljani.
Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. z o. z. — sedaj poleg nunske cerkve,

polet 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.

Hranilne vloge se **6%** brez odbitka rentnega in obrestujejo po **6%** invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 1/2%**

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 1/2%**

Večji zneski se obrestujejo po dogovoru.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

premog iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno

I^a čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brokete.

Naslov:

Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/11.

hotelska zgradba

Vsled prekinjenja skupnosti med dosedanjimi lastniki je naprodaj z obilnim pohištvom pri morju v mestu Korčula v Dalmaciji. Oni, ki reflektirajo na to prodajo, naj se v zadevi nadaljnjih pojasnil obrnejo naravnost na dr. Roka Arneri, odvetnika v Korčuli ali v zaprtem pismu na upravo »Slovenca« pod št. 4520.

DAJEM V NAJEM**5 orolov prvovrstnega zemljišča**

s hišo, hlevom in vsemi gosp. poslopji v okolici Bjelovara prikladno tudi za obrtnika lesne stroke, ker takega ni v okolici. Kdor želi vzeti, naj se obrne na Josipa Grdana, trgovca v Bjelovaru.

Inserirajte v „Slovenca“!**Zadružna Gospodarska banka d. d.**

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 10

(v lastni palači vis à vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čkovnega urada za Slovenijo števil. 11.945, v Zagrebu števil. 39.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Banka za trgovino, obrt

Delniško društvo

in industrijo

Delniško društvo

Jelačićev trg 4 ZAGREB (lastna palača)

Delniška glavica z rezervami Din 23.000.000.— (K 92.000.000.—).
Telefon 2—85, 7—96, 11—94 in 15—54.

Brzojavke Trade i Trgovanka.

Podružnice Koprivnica, Ruma.

Afilirani zavodi v vseh večjih trgovskih središčih Jugoslavije. —

Direktne zveze s prvovrstnimi bankami v celi Evropi ter Ameriki.

Prejema vloge na knjižice in na tekoči račun po najkulantnejem obrestovanju.

Eskoptira menice in devize.

Financira in ustanavlja obrtniška, trgovska in industrijska podjetja.

Kupuje in prodaja valute, devize in vrednostne papirje.

Podeljuje predjume na vrednostne papirje.

Borzna naročila izvršuje kulantno in točno.

Izdaja čeke in kreditna pisma ter izvršuje izplačila na temelju obveznih diktiva na vsa tu- in inozemska mesta.